БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

# ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 116 (2407). | 14 июнь, жума, 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Ўзбекистон хотин-қизлари III съезди кеча ўз ишини тамомлади.

Съезд қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчевга баланд руҳ билан табрик хати юбордилар ва республикамиздаги барча хотин-қизларга Мурожаат қабул қилдилар.

## ТУРКИЯ БУЮК МИЛЛАТ МАЖЛИСИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ Н. С. ХРУШЧЕВ ҲУЗУРИДА

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев СССР Олий Советининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Туркия Буюк миллат мажлиси делегациясини 12 июнда Кремлда қабул қилди. Делегацияга сенат раиси Суат Хайри Ургюплю бошчилик қилмоқда.

Қабулда делегация аъзолари билан бирга Туркиянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Фахри Корутюрк ҳам бор эди.

Учрашув вақтида Н. С. Хрушчев билан Туркия Буюк миллат мажлиси делегациясининг аъзолари ўртасида суҳбат бўлди. Суҳбат самимий ва дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

# ПОРЛАЙВЕРСИН ҲАМИША ҚУЁШ!

## *Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Никита Сергеевич ХРУШЧЕВга*

Биз, республика хотин-қизлари III съездининг қатнашчилари серқуёш Ўзбекистоннинг миллионларча хотин-қизлари номидан партия ленинчи Марказий Комитетига ва қадрдонимиз Никита Сергеевич Хрушчев, шахсан Сизга чин кўнгилдан энг алангали саломимизни йўллаймиз.

Биз самимий салом сўзлари билан бирга, мамлакатимизда хотин-қизлар ҳақида кўрсатилаётган жуда катта меҳрибонлик учун ўзимизнинг зўр миннатдорчилигимизни билдирамиз.

Биз ўз озод, бахтиёр ҳаётимиз учун жонажон Коммунистик партиядан, улуғ Лениндан миннатдормиз. Коммунистик партия, улуғ Ленин Шарқнинг асир ва мазлум хотин-қизларини ичкари зулматидан озод қилиб, уларни паранжи-сачвондан халос қилдилар, уларга ҳамма ҳуқуқларни бердилар, ёруғлик йўлини, бахт-саодат йўлини кенг очиб бердилар.

Биз мислсиз ажойиб замонада яшамоқдамиз. Бутун бепоён мамлакатимизнинг ҳамма жойида яратувчилик завқ-шавқи жўш урмоқда. Кишиларнинг ҳар кунги меҳнати улуғ ишларни яратмоқда — коммунизмнинг моддий-техника базаси вужудга келтирилмоқда, коммунистик ижтимоий муносабатлар шаклланмоқда, янги инсон тарбияланмоқда.

Миллионларча совет хотин-қизлари ака-укалари, эрлари, оталари билан елкама-елка туриб, қўлни-қўлга бериб, меҳнат қилмоқдалар. Улар коммунистик қурилиш ишига, партия XXII съезди ва партия Программаси қўйган улуғвор вазифаларни амалга оширишга катта ҳисса қўшмоқдалар.

Бутун мамлакатимиз хотин-қизлари сингари республикамиз хотин-қизлари ҳам коммунистик қурилишда актив иштирок этишни ўз ҳаётларининг асоси, деб биладилар. Улар жамият фойдасига, ажойиб порлоқ келажак йўлидаги яратувчилик меҳнатини ўз ҳаётларининг мазмуни, жуда катта қувонч ва илҳом манбаи, деб биладилар.

Ўзбекистон мамлакатимизнинг «оқ олтин» конидир. Республика пахтакорлари етти йилликнинг бешинчи йилида мислсиз ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар, ўз фидокорона меҳнатлари билан ноқулай об-ҳаво шароити қийинчиликларини бартараф этиб, стихияга қарши чинакам жанг олиб бормоқдалар. Республика пахтакорлари бу йил жонажон Ватанга Ўзбекистоннинг 3 миллион 566 минг тонна пахтасини етказиб беришдан иборат ватанпарварлик, интернационал бурчларини бажаришга астойдил аҳд қилгандирлар.

Республикамиз колхоз ва совхоз далаларининг меҳнаткашлари фидокорона меҳнат, қатъият ва жасорат намуналарини кўрсатиб, пахтачиликни янада юксалтиришга катта ҳисса қўшмоқдалар. Пахтакорлар ҳақида, биз хотин-қизлар тўғрисида кўрсатилаётган ғоят катта меҳрибонлик учун жонажон Коммунистик партиядан, Совет ҳукуматидан, азиз Никита Сергеевич Хрушчев, шахсан Сиздан чексиз миннатдормиз. Бу меҳрибонликни биз ҳар бир қадамда: пахтачиликни комплекс механизациялаш сари қатъий йўл тутилганлигида ҳам, янги каналлар, сув омборлари қурилаётганлигида ҳам, қўриқ ерларнинг жуда катта массивлари ўзлаштирилаётганлигида ҳам, пахта нархларининг оширилганлигида ҳам кўриб турибмиз. Кун сайин қилинаётган оталарча меҳрибонлик бизларга янги куч ва ғайрат бағишламоқда, янада яхшироқ ишлаш иштиёқини кучайтирмоқда.

Съезд арафасида республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари давлатга пилла сотиш йиллик плани ва социалистик мажбуриятини муддатидан илгари бажарганлиги муносабати билан партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг самимий табрикномасини олганлиги биз учун жуда катта қувонч бўлди. Бу муваффақият ўз-ўзидан келгани йўқ. Бу — пиллачиларнинг асосий армияси бўлган юз минглар хотин-қиз колхозчи ва совхоз ишчилари қаттиқ фидокорона меҳнатининг натижасидир.

Биз КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг табрикномасини қилган ишларимизга берилган юксак баҳогина деб эмас, балки партиянинг ва бутун халқнинг янада яхшироқ, янада руҳланиб ишлаш учун берган наказы, деб кутиб олдик.

Биз, Ўзбекистон меҳнаткаш хотин-қизлари номидан Марказий Комитетни ишонтириб айтамизки, комплекс механизациялаш ва далаларда юксак агротехникани жорий қилиш асосида, заводлар, фабрикалар ва қурилишларда техника тараққиётини янада кўпроқ жорий қилиш асосида республика олдига қўйилган вазифаларнинг тўла ва ошириб бажарилиши учун бутун кучимизни, ўзимизнинг бутун билимимиз ва тажрибамизни сарфлаймиз. Бу эса, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишга биз қўшган ҳисса бўлади.

КПСС янги Программасида фан ва маданиятни янада ривожлантириш, янги одамни тарбиялаб етиштириш соҳасида катта вазифалар қўйилган. Ўзбекистон хотин-қизлари ўзларининг бутун ғайратларини ана шу улуғвор режаларни амалга оширишга сарфлайдилар, ўтмиш сарқитларига қарши ҳормай-толмай кураш олиб борадилар, коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси ҳар бир кишининг ҳаётий қонуни бўлиб қолишига эришадилар.

Бизнинг мамлакатимиз — тинчлик учун кураш байроқдоридир. Мамлакатимизни содиқ ленинчи, ер юзида тинчлик ва бахт-саодат учун толмас курашчи Никита Сергеевич Хрушчев олға бошлаб бормоқда.

Бутун дунё хотин-қизлари сингари бизлар ҳам урушга нафрат билан қараймиз. Биз ишонамизки, бутун дунё хотин-қизларининг Москвада бўладиган Халқаро конгресси урушни яна ва яна бир марта рад этади.

Биз бундан буён ҳам бутун дунёда тинчлик ва бахт-саодат учун кураш олиб борамиз, ўз меҳнатимиз билан севикли Ватанимиз куч-қудратини мустаҳкамлай берамиз.

Биз қардош республикалардаги дугоналаримиз билан биргаликда халқлар ўртасидаги дўстликни тинмай ривожлантирамиз ва мустаҳкамлай берамиз. Ўзимизнинг бутун куч ва ғайратимизни партиянинг улуғ режаларини, КПСС Программасини амалга ошириш учун бағишлаймиз. КПСС Программаси ер юзида барча халқлар учун Тинчлик, Меҳнат, Озодлик, Тенглик, Биродарлик ва Бахт-саодатни барқарор қилади.

Халқлар дўстлиги ва бахт-саодатининг таянчи — улуғ Ватанимизга шон-шарафлар!

Совет халқининг коммунизм сари порлоқ йўлида эришаётган жаҳоншумул-тарихий ғалабаларининг илҳомчиси ва ташкилотчиси жонажон Коммунистик партияга шон-шарафлар!

ЎЗБЕКИСТОН ХОТИН-ҚИЗЛАРИНИНГ III СЪЕЗДИ

**Порлайверсин ҳамиша қуёш,**
**Майли бўлсин ҳамиша осмон,**
**Майли бўлсин ҳамиша онам,**
**Майли бўлай ҳамиша мен ҳам!**

Совет кишилари билан биргаликда ер юзидаги ҳамма кишилар жўр бўлиб айтаётган ана шу қўшиқнинг содда, лекин ҳаётга астойдил ишонч руҳи билан тўла сўзлар Навоий номли ўзбек академик опера ва балет театрини безаб турган жуда катта, зангори ранг алвонга ёзиб қўйилган эди. Сочларига катта лента тақиб олган бир қизча планетамиз устида балқиб чиққан қуёш нурларини жажжи қўллари билан тутиб олишга интилаётгандек беғубор қадам ташлаб кетмоқда. Уни офтобдан ҳам ёрқинроқ табассумли совет аёли — она кутиб олмоқда.

Панно олдида, прожекторлар нури остида халқларнинг севимли доҳийси Владимир Ильич Ленинннинг ҳайкали турибди. Коммунистик партиянинг мағрур байроғи бўлиб қолган Лениннинг ўлмас таълимоти Ватанимизнинг барча меҳнаткашлари сингари совет хотин-қизларини ҳам бахт-саодат, ижод ва яратиш йўлига олиб чиқди.

Театрнинг тантанали безатилган залига 12 июнда Ўзбекистон хотин-қизларининг вакиллари ўзларининг традицион, III съездига тўпландилар.

Эрталаб соат 10. Съездни КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** очади.

Ўзбекистонда хотин-қизларнинг съездларини ўтказиш, дейди ўртоқ Рашидов, ажойиб традиция бўлиб қолди. Бу съездлар республикамизнинг ҳаётида муҳим воқеа бўлиб келмоқда.

Бундай съездларнинг ҳар бири — совет хотин-қизларининг коммунистик қурилишда катта роль ўйнаётганлигини очиқ-равшан кўрсатиб берувчи намойиш бўлиб, хотин-қизларимиз чинакам тенг ҳуқуққа эга эканликларини уларнинг маънавий кучлари равнақ топганлигини, уларнинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати юксак даражага кўтарилганлигини исбот этади.

Ўтмишда ҳуқуқсиз ва саводсиз уй чўриси бўлган ва очиқ чеҳра билан уйдан кўчага чиқиш ҳуқуқига эга бўлмаган ўзбек хотин-қизлари эндиликда янги ҳаёт барпо қилувчиларнинг биринчи сафларида бораётганлиги ҳаммамизни бениҳоя қувонтиради. Хотин-қизлар пахта далаларида машиналарни бошқармоқдалар, фабрикаларда станок ёнида туриб ишламоқдалар, университет кафедраларида лекциялар ўқимоқдалар, китоблар ёзмоқдалар, театр саҳналарида ўз замондошларининг образларини яратмоқдалар, илмий лабораторияларда мураккаб тадқиқот ишлари билан шуғулланмоқдалар, партия ва давлатнинг хилма-хил ишларини олиб бормоқдалар.

Бу — социалистик тузумимизнинг улуғ самараси, ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси, Владимир Ильич Лениннинг хотин-қизларни яратувчилик ишларида актив қатнаштириш тўғрисидаги васиятларини амалга ошириш натижасидир.

Шу залда турли касб ва турли миллатга мансуб хотин-қизлар туғишган опа-сингиллардек ёнма-ён ўтирибдилар. Ватанга чексиз муҳаббат, коммунизм улуғ ишига фидокорона садоқат уларнинг ҳаммасини бирлаштиради. Ана шу туйғулар хотин-қизларни республикамизнинг саноатида, қишлоқ хўжалигида, сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида фидокорона меҳнат қилишга илҳомлантирмоқда.

Ўзбекистон хотин-қизларининг учинчи съезди партия XXII съезди ва КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг тарихий қарорларидан илҳомланган совет халқи етти йилликнинг бешинчи йили топшириқларини бажариш учун астойдил кураш олиб бораётган кунларда тўпланди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари бутун совет халқи билан бир сафда бормоқдалар. Улар коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш ишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Республикамиз олдида саноат соҳасида ҳам, қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам жуда катта ва масъулиятли вазифалар турибди. Ана шу вазифалар орасида энг муҳим ва энг жанговар вазифа шуки, об-ҳаво шароитининг ноқулай келишига қарамай, пахтадан мўл ҳосил етиштириш ва она-Ватанимизга 3 миллион 566 минг тонна «оқ олтин» топшириш керак. Бу — бизнинг энг биринчи интернационал ва ватанпарварлик бурчимиздир.

Бу вазифани бажаришда хотин-қизларимиз катта роль ўйнайдилар. Биз уларнинг ана шу ролни шараф билан бажаришларига чин кўнглимиздан ишонамиз.

Бизнинг съездимиз партия ва мамлакат ҳаётидаги буюк воқеа — КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми арафасида ўтмоқда. КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми идеология ишлари соҳасидаги вазифаларни муҳокама қилади.

Пленум кейинги йилларда тарбия ишлари соҳасида партиямиз томонидан амалга оширилган жуда катта ишларнинг якунларини тўплайди ва оммага ғоявий тарбия беришни янада кучайтириш йўлларини белгилайди.

Идеология иши масалалари юзасидан махсус Пленум чақирилиши партиямиз ленинчи Марказий Комитетининг, шахсан Никита Сергеевич Хрушчевнинг халқнинг маънавий бойликларини кўпайтириш тўғрисида, янги кишини — коммунистик жамият кишисини тарбиялаш тўғрисида жуда катта ғамхўрлик қилаётганлигини исбот этади.

Ўтмишнинг кишилар онги ва хулқидаги сарқитларини йўқотиш, барча меҳнаткашларни коммунизм қурувчиси ахлоқ кодексининг маънавий принциплари руҳида тарбиялаш — идеология соҳасидаги ишимизда асосий вазифадир. Хотин-қиз ўртоқлар, бу вазифанинг бажарилиши кўп жиҳатдан сизларга ҳам боғлиқдир.

Бугунги съездимиз ана шу масалаларни ҳар томонлама қараб чиқиш, мавжуд камчиликларни принципиал позицияда туриб очиб ташлаши ва бу камчиликларни йўқотиш йўлларини белгилаши керак.

Бизнинг съездимизда, дейди ўртоқ Рашидов, азиз меҳмонлар, — Совет Иттифоқидаги барча қардош республикалар хотин-қизларининг вакиллари иштирок этмоқдалар. У, съездга келган делегацияларни гулдурос қарсаклар остида қизғин табриклайди. Бу делегацияларнинг съездимиз ишида қатнашаётганлиги, деб таъкидлайди ўртоқ Рашидов, Коммунистик партия ленинча доно миллий сиёсатининг тантанасини, барча совет халқларининг бузилмас дўстлигини жуда яққол исбот этувчи далиллардан биридир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан съезд делегатларини ва съезднинг ҳамма қатнашчиларини, улар орқали Ўзбекистон ва қардош республикаларнинг барча хотин-қизларини самимий табриклашга, Ватан ва катта бахт-саодат йўлидаги илҳомбахш меҳнатларида янгидан-янги муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз, дейди ўртоқ Рашидов.

Съезднинг раҳбар органлари — президиум, мандат комиссияси ва редакцион комиссия, секретариат сайланади.

Президиумга КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюросининг раиси В. Г. Ломоносов, КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюроси раисининг ўринбосарлари В. К. Акулинцев, С. М. Веселов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари Н. В. Мартинов, М. М. Мусахонов, Ё. С. Насриддинова, З. Р. Раҳимбобоева, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидатлар Қ. Муртазоев, И. М. Нажесткин, Г. Ф. Наймушин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов ҳамда партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик ташкилотларининг бошқа раҳбар ходимлари чиқадилар.

Президиумда съезд ишида қатнашувчи делегацияларнинг бошлиқлари: Москвадан — Калинин номли фабриканинг мастери Социалистик Меҳнат Қаҳрамони С. А. Котова, Ленинграддан — Фрунзе район партия комитетининг секретари З. И. Круглова, Ивановодан — Октябрь район партия комитетининг секретари М. Г. Солдатикова, Украинадан — Киев шаҳридаги Темир йўл район партия комитетининг секретари А. Ф. Иваненко, Белоруссиядан — Белоруссия ССР Халқ хўжалиги кенгаши раисининг ўринбосари А. Ф. Ничипор, Қозоғистондан — Қозоғистон ССР Молия министрининг ўринбосари К. К. Содиқова, Грузиядан — Тбилиси шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари В. Н. Григалашвили, Озарбайжондан — Республика давлат тарих музейининг директори Н. А. Азизбекова, Литвадан — савдо ва матлубот кооперацияси ходимлари касаба союзи республика комитетининг раиси Г. П. Петрукайтене, Молдавиядан — Кишиневдаги коммунистик меҳнат тикувчилик фабрикасининг директори А. Т. Андрейчук, Латвиядан — Латвия ССР социал таъминот министри В. С. Пихелс, Қирғизистондан — Қирғизистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. Бегматова, Тожикистондан — Тожикистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Каримова, Арманистондан — Арманистон ССР Касаба союзлари советининг секретари О. О. Давакерян, Туркманистондан — Туркманистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Х. Н. Назарова, Эстониядан — Эстония ССР социал таъминот министри Э. Ю. Виск ўтиришибди.

Президиум аъзолари орасида кекса большевиклар, Ўрта Осиёда Совет ҳокимияти ўрнатиш ва хотин-қизларни озодликка чиқариш учун олиб борилган кураш қатнашчилари Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари, саноат, қишлоқ хўжалиги илғорлари, фан ва маданият арбоблари бор.

Содиқ ленинчи, тинчлик ва халқларнинг бахт-саодати учун толмас курашчи Никита Сергеевич Хрушчев бошлиқ КПСС Марказий Комитети Президиуми ғоят баланд руҳ билан съезднинг фахрий президиумига сайланади.

«КПСС XXII съезди қарорлари асосида Ўзбекистон хотин-қизларини коммунистик руҳда тарбиялашни кучайтириш тўғрисида» доклад қилиш учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари З. Р. Раҳимбобоевага сўз берилади. **(Доклад биринчи ва иккинчи бетларда босилди).**

Ўртоқ Раҳимбобоеванинг доклади юзасидан музокаралар бошланди. Биринчи бўлиб, Тошкент шаҳар Октябрь район партия комитетининг секретари **Р. Бобожонова** сўз олади.

Барча совет хотин-қизлари каби бизнинг районимиз хотин-қизлари ҳам, дейди у, бутун куч ва билимларини Ватанимиз равнақига бағишламоқдалар, партия XXII съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш йўлидаги умумхалқ мусобақасида актив қатнашмоқдалар. Улар коммунистик қурилишнинг ҳамма участкаларида самарали ишлаб чиқариш фаолияти намуналарини, ижтимоий бурчни адо этиш намуналарини кўрсатмоқдалар. Хотин-қизлардан етти мингга яқин киши коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли номни олиш учун муваффақиятли курашмоқда.

Нотиқ ёш авлодни тарбиялашда оналарнинг ролини ва масъулиятини янада ошириш тўғрисида масала қўяди.

Мамлакатнинг донгдор маккажўхорикори, Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Политотдел» колхозининг бригада бошлиғи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Люба Ли** минбарга чиқади. У, КПСС XXII съезди тарихий қарорларининг муваффақиятли амалга оширилишига эришаётган дала меҳнаткашларининг ватанпарварлик ишлари тўғрисида тўлқинланиб гапиради. «Политотдел» колхозининг хотин-қиз меҳнаткашлари коммунистик жамиятни тезроқ қуриш йўлидаги умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Чигит, каноп, маккажўхори ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ўз вақтида ва агротехника жиҳатидан юксак даражада экилди. Бу йил об-ҳаво шароитининг ноқулай бўлишига қарамай, экинлар текис ундириб олинди, икки марта ишланди, озиқлантирилди ва суғорилди.

«Политотдел» колхозининг хотин-қизлари меҳнатда қаҳрамонлик намуналарини кўп марта кўрсатдилар. Улар бу йил ҳам ишдаги катта муваффақиятлар билан Ватанни қувонтириш учун кучларини аямайдилар.

Москва шаҳридаги Калинин номли фабриканинг мастери Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **С. А. Котова** съезд делегатларига мурожаат қилади. Залдагиларнинг гулдурос қарсаклари остида у бундай дейди:

— Биз москвалик минглаб дугоналаримиз номидан сизларга энг қизғин, самимий салом топшириш ҳамда чин қалбдан сизларга сиҳат-саломатлик, шахсий ҳаётда бахт-саодат, кўп қувонч ва партиямиз XXII съездининг қарорларини амалга ошириш учун курашда, коммунизм учун курашда янги катта ижодий муваффақиятлар тилаш билан бахтиёрмиз.

(Давоми тўртинчи бетда).

Съезд делегати — Янгийўл бошқармасидаги Киров номли колхознинг трактор-далачилик бригадаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова иттифоқчи республикалардан келган меҳмонлар орасида.

А. Абалян ва В. Салов фотоси.

# ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ КОММУНИЗМ ҚУРИЛИШИДАГИ АКТИВЛИГИНИ ОШИРАЙЛИК

## *Ўзбекистон хотин-қизларининг III съездида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари З. Р. РАҲИМБОБОЕВА доклади*)*

Ўртоқлар! Азиз дугоналар! Бугун республикамизнинг ҳаётида улуғ айём кунидир. Хотин-қизларнинг съезди ўтказилмоқда. Бу съезд барча меҳнаткашлар учун шодиёна, тантанали воқеадир. Бу воқеа меҳнаткаш аёлларга, ер юзидаги ҳаёт ижодкори — оналарга бўлган умумхалқ муҳаббатининг яна бир ёрқин ифодасидир.

Съездимиз қандай пайтда ўтаётганини ҳисобга олсак, унинг жуда катта аҳамиятга эга эканлиги айниқса аён бўлиб қолади. Биз ажойиб, илҳомбахш, қуванчли даврда яшамоқдамиз. Бепоён Ватанимиз узра меҳнат ва ижодкорлик қўшиғи янграмоқда. Коммунистик истиқболнинг ёрқин нурлари кишиларни ҳозирги куннинг ўзидаёқ коммунистларча меҳнат қилишга чорламоқда, халқимизнинг шон-шуҳрати ва ифтихори бўлган минг-минглаб янги қаҳрамонларни бунёдга келтирмоқда.

Совет кишилари коммунизм учун бошлаган буюк юришда Ленин байроғи, партиямизнинг мағрур байроғи уларга раҳнамо бўлмоқда. КПСС XXII съездининг доно, ўз улуғворлиги билан илҳомбахш қарорлари халқнинг ижодий кучларини шундай ҳаракатга солиб юбордики, ғоят зўр дадиллик билан тузилган планлар ҳам қисқа вақт ичида ортиғи билан бажарила бошлади. Ватанимиздаги тенг республикаларнинг бири бўлган Совет Ўзбекистони меҳнаткашлари ҳам партия томонидан қўйилган вазифаларни ҳал қилишга катта ҳисса қўшмоқдалар.

Рақамлар тили оддий ва қисқа бўлади. Лекин меҳнат гимни бўлиб садо бераётган шундай рақамлар борки, биз уларни хурсандчилик ва завқ билан тинглаймиз. Ўзбекистон саноати ўтган йили ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини 102 процент бажарди.

Республикада пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари янада ривож топди. Етти йилликнинг тўрт йили мобайнида бизда шундан аввалги тўрт йилдагига нисбатан 883 минг тонна кўпроқ пахта етиштирилди. Луб экинлари, қоракўл тери, дон, сабзавот, гўшт, сут, жун, тухум тайёрлаш соҳасида етти йилликнинг контроль рақамлари тўла ва ошириб бажарилди.

Етти йилликнинг мана шу бешинчи йилида республикада меҳнат ғайрати бениҳоя авж олиб кетди. Саноат ишлаб чиқаришининг беш ойлик плани муддатидан олдин бажарилди. Қоракўл тери тайёрлаш йиллик плани адо этилди. Пиллачилар мамлакатга яхши туҳфа тайёрладилар. Давлат омборига 17 минг тоннадан кўпроқ пилла топширилди.

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг табрикномаси қишлоқ хўжалигидаги ҳамма ходимлар қалбини зўр севинчга тўлдириб юборди. Бу табрикномада пиллачиларнинг меҳнатдаги шижоаткорлигига, уларнинг шонли ғалабасига юксак баҳо берилди. Бу ғалабанинг ижодкорлари асосан хотин-қизлар бўлдиларки, бугун биз уларни ҳақли суратда табриклашимиз ва уларга чин кўнгилдан миннатдорчилик изҳор қилишимиз мумкин.

Революциядан илгариги Россияда хотин-қизларнинг қисмати мушкул ва қайғули эди. Аммо миллий чекка ўлкалардаги хотин-қизлар уч баравар оғир аҳволда эди. Биз ўз съездимизда кекса авлод вакилларини кўриб турибмиз. Улар ўзбек, тожик, туркман, қирғиз аёлларининг революциядан аввалги қисмати мудҳиш бўлганлигини сўзлаб бера оладилар.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси хотин-қизларни ҳуқуқсизликка маҳкум этган эски чор қонунларини бир зарб билан яксон қилди, хотин-қизларнинг жамият ва оиладаги аҳволини тамомила ўзгартирди, хотин-қизларнинг тенг ҳуқуқли бўлмаслигига заррача ҳам имконият қолдирмади.

(Давоми иккинчи бетда).

*) Доклад қисқартирилган стенограмма бўйича босилди.

# Ўртоқ З. Р. РАҲИМБОБОЕВА доклади

(Боши биринчи бетда).

Совет ҳокимияти йиллари мобайнида Коммунистик партия хотин-қизлар оммасини маърифатли қилиш соҳасида ҳақиқатан ҳам жуда катта иш қилиб, уларни зўр ижодкор куч сифатида жипслаштирди. Улуғ Ленининг: «Биз миллион-миллион меҳнаткаш аёлларни курашимизда қатнашишга ва айниқса жамиятни коммунистик асосларда қайта қуриш ишига жалб қилмоғимиз керак», — деган васияти кун сайин рўёбга чиқарилмоқда. Бу вазифа шараф билан ҳал қилинди. Партиянинг тинмай қилаётган ғамхўрлиги туфайли тенг ҳуқуқли, бахтиёр совет хотин-қизлари коммунизмнинг актив қурувчилари бўлиб қолди. Барқ уриб яшнаётган социалистик Ўзбекистонимиз бунга ажойиб мисол бўла олади. Турсуной Охунова, Люба Ли, Татьяна Кардаш ва республикамиздаги бошқа кўпгина ажойиб аёлларнинг шавкатли меҳнати бутун Советлар диёрига довруқ ёйди.

Никита Сергеевич Хрушчев бу хусусда жуда яхши гапирди: «Бизда аёллар ўз меҳнати билан шуҳрат орттирмоқда, бинобарин, уларни машҳур қилган нарса эрининг фамилияси эмас... Бизда аёллар — янги жамиятнинг актив қурувчиларидир; улар барча моддий ва маънавий бойликларни яратишда қатнашиб келмоқдалар». Турмушимизнинг ўзи Никита Сергеевичнинг ана шу сўзларига ёрқин мисол бўла олади. Ўзбекистон халқ хўжалигида неча юз минглаб аёллар, қишлоқ хўжалигида қарийб бир миллион, соғлиқни сақлаш ишларида 85 мингдан кўпроқ, халқ маорифи соҳасида қарийб 90 минг, илмий муассасаларда 18 мингга яқин, давлат аппаратида 16 мингдан кўпроқ хотин-қиз ишламоқда.

Мутахассис хотин-қизлар сони узлуксиз кўпайиб бормоқда. Бизда ҳозир 15 мингдан ортиқ хотин-қиз инженер ва техник бўлиб, уч ярим мингга яқин хотин-қиз агроном, зоотехник ва ветврач бўлиб ишламоқда. Бир қанча тармоқларда мутахассис хотин-қизлар асосий ўринни эгаллаб турибди. Масалан, ҳамма ўқитувчиларнинг 80 проценти, врач ва фельдшерларнинг 75 проценти хотин-қизлардир. Республикада хотин-қизлардан 32 фан доктори, 750 га яқин фан кандидати, кўпгина ёзувчилар, рассомлар, журналистлар, артистлар бор.

Буларнинг ҳаммаси атиги 45 йил муқаддам аслида биронта ҳам саводли хотин-қиз бўлмаган Ўзбекистонда ўсиб етишди. Ахир, бу ҳақиқатан қойил қолса арзийдиган жуда ажойиб иш эмасми, ўртоқлар! Республика Олий Советига, маҳаллий Советларга яқинда ўтказилган сайловларда Ўзбекистон меҳнаткашлари 30 мингдан кўпроқ хотин-қизни ҳокимият органларига сайладилар. Халқимиз ҳокимият органларига раҳбарликни хотин-қизларга дадил ишониб топширмоқда, чунки улар ҳалол ва забардаст, меҳрибон ва ғамхўр кишилардир.

Лекин шундай бўлса-да, ҳали ҳамма иш қилинган, деб бўлмайди. Вазифаларимиз шу қадар салмоқли, коммунизм чўққилари сари парвозимиз шу қадар шитоблики, ҳеч бир ишда, айниқса халқни ва, жумладан, хотин-қизларни тарбиялашда бир лаҳза ҳам тўхтаб бўлмайди. КПСС XXII съезди партиянинг учинчи Программасини қабул қилиб, жамият тараққиётининг янги босқичига — коммунизм принципларини бевосита амалга ошириш учун кураш босқичига асос солди.

Ижодий меҳнат шахсни коммунистик руҳда тарбиялаш, уни ҳар тарафлама камол топтиришнинг негизини ташкил қилади. Никита Сергеевич Хрушчев КПСС XXII съездида қилган докладида бундай деди: «Коммунистик тарбиянинг энг муҳим вазифаси ҳар бир киши онгига киши меҳнат қилмасдан, турмуш воситаларини яратмасдан яшай олмайди, деган тушунчани маҳкам сингдиришдир». Меҳнатга муҳаббат коммунистик ахлоқнинг асосий элементларидан биридир. Меҳнат инсонни улуғлайди ва шарафлайди. «Олтин ўтда, одам меҳнатда билинади», — деб халқ бежиз айтмаган. Бугун ҳам, биз партия XXII съезди қарорлари асосида хотин-қизларни коммунистик руҳда тарбиялашни кучайтириш тўғрисидаги масалани муҳокама қилар эканмиз, аввало, хотин-қизларни иложи борича кўпроқ миқдорда ижтимоий фойдали меҳнатга, коммунизм моддий-техника базасини яратишда актив иштирок қилишга жалб этиш тўғрисида баралла гапирмоғимиз керак.

Совет хотин-қизларининг меҳнати — порлоқ ва илҳомбахш меҳнатдир. Биз ҳамма хотин-қизларни саноат ва қишлоқ хўжалигидаги энг яхши кишиларнинг тажрибалари асосида тарбияламоғимиз керак. Хотин-қизларнинг малакасини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш, уларга прогрессив иш усуллари ва методларини ўргатиш, хотин-қизлар меҳнатини муҳофаза этишни узлуксиз яхшилаш — уларнинг ижодий активлигини янада оширишни таъминлаш демакдир. Бизда ижтимоий фойдали меҳнатга жалб қилинаётган хотин-қизлар сони йил сайин тобора кўпайиб бораётганлигини зўр мамнуният билан таъкидлаб ўтамиз. Илгари ишламай келган аёллардан неча ўн минглаб киши сўнгги вақтларда республикадаги корхоналарга, колхоз ва совхоз далаларига, муассасаларга ишга келди. Уларни ўқитиш, малакасини ошириш учун зарур шароитлар яратиб берилди. Ўтган йили 16 мингдан кўпроқ хотин-қиз саноат корхоналаридаги ҳар хил курсларда ўз малакасини оширди, 8 мингдан ортиқ хотин-қиз ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда олий ўқув юртлари ва техникумларнинг сиртқи ва кечки бўлимларида ўқимоқда, бригада тартибида ва якка тартибда ўқитиш методи билан минглаб ишчи хотин-қизларга ҳар хил касблар ўргатилди. Мана шу ўқув йилида профессионал техника таълими системаси мактабларига 1.200 қиз қабул қилинди. Механизаторлар тайёрловчи олти ойлик курсларни минглаб қизлар тамомлаб чиқди.

Лекин шуни рўй-рост айтмоқ керакки, бизда ҳали ҳам кўпгина хотин-қизлар ижтимоий ишлаб чиқаришда иштирок қилмасдан келаётир ва бир қанча жойларда бунга бепарволик билан қараб, бу муҳим масалага муносиб даражада аҳамият берилмаяпти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети шу йилнинг бошида хотин-қизлар ўртасида тарбиявий ишни кучайтириш, уларни ижтимоий фойдали меҳнатга жалб қилиш ва хотин-қизларга нисбатан феодал-бойларча қараш каби сарқитларни тугатиш тадбирлари тўғрисида махсус қарор қабул қилди. Қарорда, жумладан, хотин-қизларни ишлаб чиқариш фаолиятига кенг жалб қилиш мўлжалланади. Ана шу қарор қабул қилинганига деярли ярим йил бўлиб қолди-ю, лекин айрим министрликлар ва бошқармалар, Халқ хўжалиги кенгашининг корхоналари бу қарорни яхши бажармаётирлар.

Айрим область ва районларда раҳбарлик вазифаларидаги хотин-қизлар сони кўпайиши у ёқда турсин, ҳатто, камайиб кетганлигига сира чидаб бўлмайди. Хўш, саноатдаги командирлик вазифаларида хотин-қизларимиз кўп дейсизми? Бундай хотин-қизлар оғир саноат корхоналаридагина эмас, ҳатто, ишчиларнинг аксариятини одатда хотин-қизлар ташкил этиши керак бўлган гўшт-сут, озиқ-овқат, савдо корхоналарида ҳали кам. Хотин-қизларни актив ижтимоий меҳнатга жалб қилиш, уларни раҳбарлик ишига кўтариш масаласи жуда муҳим масаладир.

Ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ҳаётнинг ҳамма соҳаларидаги ҳар қандай раҳбарлик ишини хотин-қизлар муваффақиятли бажара олишларини тажриба кўрсатиб турибди. Ҳозир бизда ўнларча хотин-қизлар шаҳар ва район партия комитетларининг секретарлари, 10 мингдан кўпроқ хотин-қиз саноат корхоналаридаги раҳбарлик лавозимларида ишламоқда. 30 аёл совхоз директори ва бўлим бошқарувчиси, 37 аёл колхоз раиси, 250 хотин-қиз мактаб директори ва илмий бўлим мудири бўлиб ишламоқда. Бизнинг вазифамиз — хотин-қизлар орасидан янги-янги кадрларни тарбиялаб етиштириш, уларни дадиллик билан раҳбарлик ишига кўтаришдан иборатдир.

Партия Ленин кўрсатмаларига амал қилиб, хотин-қизларни рўзғордаги кўпгина ишлардан озод қилиш юзасидан ҳақиқатан ҳам ғоят катта ишлар қилди. Буни Ўзбекистон мисолида яққол кўриш мумкин. Бизда магазинлар, ошхоналар, турли маиший муассасалар бўлмаган бирор аҳоли яшайдиган пунктни топа олмайсиз. Кейинги икки йил ичидагина қўшимча равишда аҳолига уй-рўзғор асбобларини прокатга берувчи 94 пункт, 17 уй ошхонаси, тортиб-ўраб қўйилган товарлар сотиладиган 243 магазин, ярим фабрикат ва кулинария маҳсулотлари сотиладиган 40 магазин ва 30 бўлим, 115 модалар ательеси, 80 тадан кўпроқ кийим тикиш-ремонт қилиш устахоналари очилди.

Мактабгача ёшдаги болалар муассасаларининг сони йил сайин ортиб бормоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ўтган йилнинг бошларида мактабгача ёшдаги болалар муассасалари ишининг аҳволини муҳокама қилди ва болалар боғчалари ҳамда яслилари тармоқларини анча кенгайтириш юзасидан тадбирлар белгилади. Катта, муҳим ва, сизлар тушунасизларки, анча оғир вазифа қўйилган эди. Лекин бу вазифа муваффақиятли ҳал қилинмоқда. Биз бир йил ичида болалар муассасаларидаги жойлар сонини планда белгиланганидан қарийб 8 баравар зиёдроқ кўпайтирдик. Бизда ҳозир 2 мингдан кўпроқ болалар боғчаси ва ясли-си бўлиб, уларда 250 мингга яқин бола тарбияланмоқда. Дала ишлари қизғин пайтда дала шийпонларида ташкил қилинадиган мавсумий болалар боғчалари ва яслилари бу ҳисобга кирмайди.

Хотин-қизларнинг турмуш шароитини енгиллаштиришга, шунингдек мактабларда қизларнинг саккиз йиллик ва ўрта маълумот олишигача сақлаб қолинишига мактаб-интернатлар сонининг ўсиши ҳам ёрдам бермоқда, мактаб-интернатларда ўқувчи болалар икки йил ичида 21 мингдан 40 минг кишига етди. Куни узайтирилган мактабларда 60 мингдан кўпроқ бола ўқимоқда ва дам олмоқда. Хотин-қизларга медицина хизмати кўрсатиш ҳам яхшиланди. Кейинги йилнинг ўзида республика даволаш муассасаларида яна 4.500 ўрин қўшилди. Ҳозир Ўзбекистонда 350 га яқин туғруқхона, 300 болалар консультацияси ва поликлиникаси, 270 хотин-қизлар консультацияси, болалар касалхоналари ва санаторийлари кенг шохобчалари бор.

Бу яхши ишларнинг ҳаммаси бизларни қувонтиради. Бироқ, шу муваффақиятларга қарамасдан меҳнаткашларга ва, хусусан, хотин-қизларга маиший хизмат кўрсатиш соҳасида ҳали кўпгина ҳал этилмаган масалалар, нуқсонлар ва камчиликлар борлиги ҳеч ким учун сир эмас. Бир қанча жойларда мактабгача ёшдаги болалар муассасаларини қуриш жуда суст олиб борилмоқда. Бунинг натижасида кўпгина хотин-қизлар нормал ишлаш имкониятидан маҳрум бўлиб қолмоқдалар. Партия ташкилотлари болалар муассасалари тармоқларини кенгайтириш масаласини доимо жиддий контроль қилиб туришлари зарур. Бу соҳада хотин-қизлар ҳам кўпгина иш қилишлари мумкин. Улар болалар муассасалари қурилишини ўз назоратлари остига олишлари, шаҳар ва район ташкилотларига болалар боғчаси ва яслини қайси бинога жойлаштириш имконияти борлигини айтиб туришлари керак.

Хотин-қизларга маиший хизмат кўрсатиш соҳасида яна бошқа кўпгина камчиликлар бор. Хоразм областининг Янгиариқ районидаги маиший хизмат кўрсатиш муассасалари ёмон ишламоқда. Урганчнинг ўзида ҳам ҳамма иш жойида, деб бўлмайди. Хўжайли пристанида ҳам маиший хизмат кўнгилдагидек эмас. Шуни айтиш керакки, турли рўзғор асбоблари ҳали ҳам кам ишлаб чиқарилмоқда, айниқса уйга бориб хизмат кўрсатиш яхши йўлга қўйилмаган. Кўп пул харжламасдан квартирани қулай ва гўзал қилиб жиҳозлаш учун ҳали ҳамма иш қилинган, деб бўлмайди. Коммунистик партия байроғига: «Ҳамма нарса инсон учун, ҳамма нарса инсоннинг бахт-саодати учун» деган шиор ёзиб қўйилган. Хотин-қизларга нормал ҳаёт ва меҳнат учун зарур маиший шароитларни яратиб бериш масаласи — партия ва давлат аҳамиятига эга бўлган масаладир. Бу ишда ҳеч қандай камчилик бўлмаслиги керак.

Хотин-қизларни меҳнатда тарбиялаш соҳасидаги муваффақиятларимизнинг янада каттароқ бўлиши учун, ҳар бир хотин-қиз янги ҳаёт қуришнинг фаол, актив иштирокчиси бўлиши учун хотин-қизларни юксак ғоявийлик ва коммунизм ишига садоқат руҳида тарбиялашни муттасил яхшилаш зарур.

Партия кейинги йилларда кўрган тадбирлар туфайли идеология соҳасида жиддий силжишлар бўлди. Ғоявий-тарбиявий ишда ажойиб ленинча принциплар — юксак коммунистик ғоявийлик, партиявийлик, душман идеологиясига муросасизлик, назария ва практиканинг бирлиги, революцион фанни ижодий татбиқ қилиш ва ривожлантириш принциплари тобора тўла ва чуқурроқ ривожлантирилмоқда.

Республика партия ташкилоти хотин-қизларни илмий дунёқараш билан қуроллантириш, юксак ғоявийлик, коммунизм ишига чексиз садоқат руҳида тарбиялаш учун кўпгина иш қилди. Хотин-қизларни сиёсий ўқишга кенгроқ жалб қилиш ва уларнинг агитация-пропаганда соҳасида иштирок этиши бу ишдаги энг муҳим участкалардан бири бўлди.

Ўтган ўқув йилида сиёсий маориф системасида 63 минг хотин-қиз ўқиган бўлса, бу йил қарийб 170 минг киши ёки икки ярим баравардан кўпроқ киши ўқиди. Бу — жуда катта муваффақиятдир.

Биз хотин-қизлар ўртасида сиёсий маорифни, агитация ишларини маҳорат билан, мароқлироқ ва таъсирлироқ қилиб ташкил этишни ўргандик. Бу жиҳатдан Тошкент, Хоразм областларида ҳамда республиканинг бошқа областларида кўпгина ижобий тажриба орттирилди. Хоразм область Ҳазорасп районида хотин-қизларнинг сиёсий ва маданий ўсишига зўр ғамхўрлик билан қарамоқдалар. Бу областда тўгараклар ва семинарлардаги ўқишга кўпроқ хотин-қизларни жалб қилиш ҳақидагина эмас, балки уларни ўқув йилининг охиригача сақлаб қолиш ҳақида ҳам ғамхўрлик қилдилар. Партия ташкилотлари хотин-қизлар қандай ўқиётганликлари билан доимо қизиқиб турдилар, уларга ёрдам кўрсатдилар. Шу нарса қувончлики, кўпгина тўгаракларга хотин-қизлар раҳбарлик қилдилар ва айтиш керакки, улар энг яхши пропагандист эканликларини кўрсатдилар.

Бизда ишламаган хотин-қизларни агитация-оммавий ишларга жалб қилиш қийин, деб шикоят қилишдан қайтмайдиган кишилар ҳам топилиб қолади. Ҳазорасплик ўртоқларнинг тажрибаси бундай гапларни рад этади. Албатта, ҳолва деган билан оғиз чучимайди. Ҳазорасп районидаги ўртоқлар астойдил меҳнат қилмоқдалар, шунинг учун ҳам яхши натижаларга эришмоқдалар. Хотин-қизлар учун лекциялар ва докладлар ўқилмоқда, улар учун кечалар ташкил қилинмоқда. Йиғилишлар ўтказилмоқда. Районда агитаторларнинг катта армияси бўлиб, улардан 400 киши хотин-қизлардир. Булар асосан актив сиёсий жангчилар бўлиб, омма ўртасида большевистик ҳақиқат сўзларини зўр маҳорат ва қатъият билан тарқатмоқдалар. Улар катта аудиторияларни қидирмайдилар, узундан-узоқ нутқлар тайёрламайдилар, балки хотин-қизлар билан содда тилда суҳбатлашадилар, уларга муваффақиятларимиз ҳақида гапириб берадилар.

Агитация-пропаганда ишида пайдо бўладиган ҳамма янги ва мароқли тажрибалар тез қўллаб-қувватланиши ва кенг тарқатилиши керак. Масалан, Наманганда яхши иш қилдилар. Ҳар бир маҳаллада доимий ишлайдиган агитпунктлар ташкил қилинди. Бу ўзига хос маданият машъали бўлиб, унинг ёрқин нури кишиларнинг маънавий ўсишига ёрдам бермоқда.

Ҳар бир маҳаллада аҳолининг кучи билан медицина пунктлари ташкил этилиб, бу пунктларда врачлар жамоатчилик асосида, ҳақ олмасдан беморларни қабул қилмоқдалар. Улар кишиларни касалликдангина эмас, балки кишилар қалбидаги иллатлардан ҳам халос қилмоқдалар. Улар медицина темаларида лекциялар ўқимоқдалар, беморлар билан суҳбатлар ўтказмоқдалар, санитария пропагандаси олиб бормоқдалар. Буларнинг ҳаммаси диний афюн қолдиқларига қарши курашда ёрдам бермоқда, ҳар қандай киннакашлар ва табиблар йўлини бекитиб қўймоқда.

Хотин-қизлар ўртасида олиб бориладиган пропаганда ва агитация иши жанговар, ҳужумкор, таъсирчан бўлиши керак. Бу жиҳатдан Тошкентда, хусусан Октябрь районида кўпгина намунали ишлар қилинди. Районда агитация ишига 1700 дан кўпроқ хотин-қиз жалб қилинган.

Район партия комитетининг идеология комиссияси составида 17 хотин-қиз бор. Бу комиссия мумкин қадар кўпроқ хотин-қизларни сиёсий маориф шохобчаларида, халқ университетларида ўқишга жалб қилиш ҳақида ғамхўрлик қилди. Уч мингдан кўпроқ хотин-қиз иқтисодий билимлар, халқаро муносабатлар университетларида ва бошқа кўпгина университетларда ўқимоқда. Ҳар сешанба куни «маҳаллада маданият уйи куни» ўтказилмоқда. Шу куни маданият уйининг ходимлари маҳаллага келиб лекция ўқийдилар, суҳбат ўтказадилар, концерт ташкил қиладилар.

Шу нарса қувончлики, республикада тобора кўпроқ хотин-қизлар актив агитация-пропаганда ишига жалб қилинмоқдалар. Ҳозирги вақтда 5 мингдан кўпроқ хотин-қиз пропагандист, 42 мингдан кўпроқ хотин-қиз агитатор бўлиб ишламоқда. 3.500 хотин-қиз сиёсий ва илмий билимлар тарқатувчи жамият аъзосидирлар, бу эса 1960 йилдагига қараганда икки ярим баравардан зиёд кўпдир. Биз бундан буён ҳам хотин-қизларни меҳнаткашлар ўртасида олиб бориладиган сиёсий ишга қунт билан жалб қилишимиз керак.

Бу шарафли ишга ўзининг бутун кучи, билими ва тажрибасини, ўз қалбининг бутун ҳароратини бағишлаётган тарбия ишининг кўпгина ташаббускорлари номини тилга олиш мумкин. Урганчда шаҳар ЗАГСига Пошша Орипова мудирлик қилмоқда. Олти фарзанднинг онаси бўлган бу аёлнинг уйидаги иши ҳам бошидан ортиб ётибди. Шунга қарамасдан, у, катта ижтимоий иш олиб бориш учун вақт топмоқда. Ўртоқ Орипова хотин-қизлар советига бошчилик қилмоқда, ўзи докладлар ва суҳбатлар ўтказмоқда, уни ҳар бир хонадонда биладилар ва севадилар. Ёки Андижондаги мактаб-интернатнинг директори Фарида Қосимовани олиб кўрайлик. У, мактабга директор бўлиб келган пайтида бу ерда ўзлаштириш 87 процентнигина ташкил қилар эди, ҳозир эса ўзлаштириш 98 процентга етди. Бунга эришиш осон бўлмади. Фарида Юсуповна мактаб ишлари билан ҳар қанча банд бўлса ҳам, жамоат ишларида актив қатнашишни ҳеч қачон тўхтатмади. Ўртоқ Қосимова «Артель» маҳалласи хотин-қизлар советининг раиси. Бу совет яхши, фаол хотин-қизлар совети ҳисобланади.

Дарҳақиқат, бизда хотин-қизлар ўртасидаги ишларнинг энг фаол ташкилотчилари хотин-қизлар советларида тўпланган ва биз дадил айта оламизки, хотин-қизлар советлари идеология ишида ажойиб ва жуда самарали куч бўлиб қолди. Ҳозир Ўзбекистонда 5.700 хотин-қизлар советлари бор. Бундай советлар корхоналарда, колхозларда, совхозларда, муассасаларда, маҳаллаларда ва уй бошқармаларида, районларда, шаҳарларда ва областларда ташкил этилган. Уларда 33 мингдан кўпроқ актив хотин-қизлар ишламоқда.

Кўпгина хотин-қизлар советлари ўз ишларини моҳирлик билан ташкил қилмоқдалар. Охунбобоев ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Фарғона» совхози хотин-қизлар советининг фаолиятини мисол қилиб келтириш мумкин. Хотин-қизлар совети совхознинг сиёсий ва хўжалик ҳаётида сезиларли куч бўлиб қолди. Хотин-қизлар советининг раиси коммунист Нина Лясова ва совет аъзолари, дастлаб, партия қарорларининг актив пропагандистларидир. Улар партиянинг қишлоқ хўжалиги соҳасида қўйган вазифаларини тушунтириб, хотин-қизларни бу қарорларни бажаришга сафарбар қилмоқдалар. Улар учун ҳамма зарур шароитларни яратиб бермоқдалар. Бу ерда хотин-қизлар энг яхши ишчилар эканлиги бежиз эмас. Равшанки, бу ишларнинг ҳаммаси 6 кишидангина иборат бўлган хотин-қизлар советининг кучи билангина эмас, балки хотин-қизлар совети ташкил эта олган кенг актив кучи билан қилинмоқда.

Бутун ишнинг моҳияти ҳам худди ана шунда. Ўзингиз ўйлаб кўринг: республикадаги барча хотин-қизлар советларининг 33 мингдан кўпроқ аъзоси ўз теварагига қанчадан-қанча кишиларни тўплаши мумкин! Бу эса шундай кучки, ўртоқлар, унинг ёрдами билан хотин-қизларни ғоявий жиҳатдан тарбиялашнинг кўпгина вазифаларини муваффақиятли ҳал эта оламиз. Бироқ, бу кучни ишга солиш учун доимо раҳбарлик қилиб туриш керак. Ҳар бир партия ташкилоти буни тушуниб олсин ва беистисно барча хотин-қизлар советларининг актив ишлашини таъминласин.

Бизнинг қўлимизда яна маданий-оқартув муассасалари сингари зўр восита ҳам бор. Бу муассасалар озмунча эмас. 2.800 клуб, 3 мингдан ортиқ кутубхона бор, ҳаммаси бўлиб эса бизда омма ўртасида ғояларимиз нурини, дунёдаги энг илғор социалистик маданиятимизни тарқатаётган деярли олти ярим минг маданият ўчоғи ишлаб турибди. Улар кўп иш қилиши мумкин ва қилмоқда. Фақат бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида, халқ театрлари ва филармонияларида 40 мингдан кўпроқ хотин-қиз қатнашмоқда. Клублар ва кутубхоналарнинг ходимлари кўпгина ижодий ташаббус кўрсатмоқдалар. Қаршидаги ўртоқ Хорошилова мудирлик қилаётган шаҳар кутубхонасида китобхонлар орасида хотин-қизлар камлигига эътиборни жалб қилдилар. Ўртоқ Хорошилова ўртоқлари билан кутубхонадан ташқарига чиқиб, хонадонларга, корхоналарга боришга аҳд қилди. Ўртоқ Хорошилова муваффақият қозонди.

Бироқ афсуски, ҳамма жойда ҳам иш шундай уюштирилган, деб бўлмайди. Хотин-қизларга ғоявий тарбия бериш ишида ҳали кўпгина жиддий камчиликлар, формализм ва маҳкамачилик учраб туради. Биз бу камчиликларни тезроқ бартараф этиш учун уларни дадиллик билан очиб ташлашимиз керак.

Самарқанд областидаги бир қанча колхозларда ва совхозларда хотин-қизлар ўртасида планли, бир мақсадга қаратилган иш олиб борилмаётир. Бухоро областининг бир қанча колхоз ва совхозларида ҳам аҳвол шундай. Масалан, Ғиждувон районидаги «Пахтаобод» колхозида хотин-қизлар учун бир ярим йил ичида атеистик темада фақат бир лекция ўқилган. Кўпгина маданий-оқартув муассасалари хотин-қизлар ўртасида тарбиявий ишларни олиб бормаётирлар. Масалан, Ангор, Шеробод, Чироқчи маданият уйлари кинофильм кўрсатишдан бошқа умуман ҳеч қандай иш қилмаётирлар, киносеансларга эса хотин-қизлар деярли бормайдилар. Хотин-қизлар очиқ, самимий суҳбатлашишни ҳаммага қараганда ҳам севадилар. Лекин буни ҳамма жойда ҳам яхши тушуниб олаётирлар, деб бўлмайди. Буни масалан, Қорақалпоғистондаги кўп ходимлар тушунмаётирлар. Ҳолбуки, бу ерда 1961 йилда кўрсатиб ўтилган камчиликларнинг кўпчилиги ҳанузгача йўқотилган эмас.

Идеология ишидаги жиддий камчиликлар натижасида хотин-қизларнинг бир қисми дин таъсирига берилиб қолганлиги, зарарли традицияларга мубтало бўлганлиги сир эмас. Бизда хотин-қизларга бой-феодалларча муносабат фактларининг ҳалигача борлиги шармандали бир ҳолдир.

Бу масалага алоҳида эътибор бермоғимиз зарур. Дунёда икки идеология ўртасида бизнинг прогрессив, коммунистик идеологиямиз билан инсониятга қарши, реакцион капиталистик идеология ўртасида шиддатли кураш бормоқда. Душманларимиз идеологик диверсияга, социализм ва коммунизм ишига ёт қарашларнинг орамизга суқулиб киришига катта умид боғламоқдалар. Улар кишилар онгидаги энг қора, жоҳил ва манфур сарқитлар ва традицияларнинг қайта тикланишига умид боғламоқдалар. Бу умидларнинг чиппакка чиқишини биз биламиз. Совет халқининг маънавий-сиёсий бирлиги ҳар қачонгидан ҳам мустаҳкам ва монолитдир.

Дин заҳари билан заҳарланган, диний эътиқодлар асири бўлиб қолган хотин-қизларни тарбиялаш, уларга ўз хатоларини тушунтириш, ёрқин йўлга чиқиб олишда ёрдам бериш зарур. Аммо эркаклар ўртасида тарбиявий ишни яхшилаш ҳақида жиддий ўйлаб кўриш, уларни хотин-қизларга нисбатан тўғри, совет даврига муносиб муносабатда бўлишга ўргатиш керак. Бой-феодалларча урф-одатларга ёпишиб олган ва бу одатларни сақлаб қолишга интилаётган эски фикрдаги кишиларга ҳамма нафрат билан қарайдиган вазиятни вужудга келтириш керак. Биз маъмурий органлардан доимо совет қонунларини ҳимоя қилишни, хотин-қизларнинг ҳуқуқлари, ор-номуси ва қадр-қимматини оёқ ости қилувчи кишиларга қарши кескин кураш олиб боришни талаб қилишимиз керак. Лекин, хотин-қиз ўртоқлар, ана шу зарарли сарқитларнинг яшаб келаётганлиги учун сиз билан биз ҳам жавобгармиз. Биз бошига кулфат тушган дугоналаримизга ёрдам беришимиз, ўзимизни ҳимоя қила олишимиз, адолатга эришмоғимиз, хотин-қизлар ўртасида ҳормай-толмай тарбиявий иш олиб боришимиз, уларнинг онглилигини, ғоявий савиясини оширишимиз керак.

Бир группа хотин-қизларнинг «Правда» газетасида яқинда босилиб чиққан «Қувончлар ва ўйлар» сарлавҳали мақоласида хотин-қизларнинг ғоявий-сиёсий тарбиясини янада яхшилаш, уларнинг актив ижодкорлиги учун шарт-шароит яратиб бериш, турмушимизга илғор совет маданиятини жорий қилиш, хотин-қизларга нисбатан ўтмишдаги қарашларнинг сарқитларига, зарарли анъаналар ва урф-одатларга қарши курашни кучайтириш билан боғлиқ масалалар тўғри кўтариб чиқилди.

Партиянинг хотин-қизларни тарбиялаш юзасидан олиб бораётган ишида ёзувчиларимиз, журналистларимиз, бутун ижодкор интеллигенциямиз энг олдинги сафда, ўт очиш линиясининг худди ўзгинасида турипдилар. Мамнуният билан айтиш мумкинки, улар ўз вазифаларини тўғри тушунмоқдалар. Хотин-қизларни тарбиялаш масалалари матбуотда, радио ва телевидение орқали ёрқинроқ, оперативроқ, мақсадга мувофиқроқ ёритила бошланди. «Бўрондан кучли» ва «Опа-сингиллар» романлари, «Эрк қуши», «Жамила», «Турсуной ҳақида қисса» повестлари коммунизм қурилишида актив қатнашаётган хотин-қизларга бағишланган. Хотин-қизлар республика композиторларини «Ойниса балети»ни, «Ўзбекистон хотин-қизлари» кантатасини, кўпгина қўшиқлар ва романсларни яратишга илҳомлантирди. Кино арбоблари бизларни хотин-қизларга бағишланган кўпгина асарлар билан, айниқса «Сен етим эмассан» фильми билан қувонтирдилар. Бу фильм ўзбек хотин-қизлари — оналарнинг маънавий гўзаллигини тараннум қилувчи чинакам гимн бўлди. Рассомларимиз ҳам совет хотин-қизларининг гўзаллигини тасвирловчи асарлар яратдилар. Улар хотин-қизларнинг эсда қоладиган портретлари ва ҳайкалларини яратдилар.

Буларнинг ҳаммаси биз қўлга киритган ютуқлар, буларнинг ҳаммаси яхши, лекин ҳали анча кўп иш қилиш керак. Бизнинг ижодкор интеллигентларимиз ҳаётнинг тўлқинлантирувчи масалаларига янада ҳозиржавоб бўлишлари ҳамда ўз талантлари билан социалистик маданиятимизни ривожлантиришга салмоқли ҳисса бўлиб қўшиладиган асарлар яратишлари керак.

Ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси, Ватанимиз халқларининг тобора мустаҳкамланаётган дўстлиги энг катта ютуқларимиздан биридир. Бизнинг Ўзбекистонимизда кўп миллатларнинг вакиллари ягона оила бўлиб яшамоқда. Улар бузилмас қардошлик алоқалари билан боғланган бўлиб, умумий ишимизнинг тантанаси йўлида ёнма-ён туриб биргаликда меҳнат қилмоқдалар. Бизнинг съездимиз ҳам ана шу улуғ дўстликнинг ажойиб далилидир. Ўзбек ва рус, қозоқ ва украин, тожик ва корейс хотин-қизлари, кўпгина бошқа миллат хотин-қизлари жонажон опа-сингиллардек бирга ўтиришибди.

Ана шу улуғ дўстликни бундан буён ҳам тобора кўпроқ мустаҳкамлаш, ҳамма муваффақиятларимизнинг энг муҳим шартларидан бири сифатида хотин-қизларни интернационализм руҳида тарбиялашни бутун чоралар билан кучайтириш, миллатчилик ва маҳаллийчиликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши кураш олиб бориш бизнинг бурчимиздир. Оғамизнинг тили — барча совет кишиларининг она тили бўлган рус тили дўстлигимизни кучайтиришга, алоқаларимизни мустаҳкамлашга кўп жиҳатдан ёрдам беради. Ўртоқлар, жаҳон маданиятининг хазиналарига йўл очиб берадиган рус тилини бундан буён ҳам янада зўр қатъият билан ўрганайлик.

Бино қурган вақтда унинг пишиқ ва кўркам бўлиши учун, унинг бўронга ҳам, ёмғирга ҳам бардош бериши учун пойдеворни мустаҳкам қилишга алоҳида эътибор берилади. Кишини тарбиялаш ҳам худди шундай. Биз кишини ҳеч қандай ҳаёт бўронлари бука олмайдиган, тўғри йўлдан чалғита олмайдиган саботли ва кўркам қилиб етиштирмоқчи эканмиз, уни дастлабки қадамлардан бошлаб тарбиялашимиз, унинг учун мустаҳкам пойдевор яратишимиз керак. Бу пойдевор эса ҳаёт йўли бошланган жойда — мактабда барпо этилади.

Республика мактабларида 850 мингга яқин қизлар ўқийди. Шундай қилиш керакки, уларнинг ҳаммаси, билимларни эгаллаган, хурофатлардан холи, коммунистик ахлоқ руҳида тарбияланган бўлиб етишсин. Мактаблар бизнинг жиддий ёрдамимизга муҳтож. Мактаб бинолари қурилишини янада яхшилаш тўғрисида ҳам, ўқитувчи кадрлар тайёрлаш тўғрисида ҳам, таълим-тарбия ишларини яхшилаш тўғрисида ҳам ғамхўрлик қилиш керак. Таълим-тарбия ишлари эса ҳамма ерда тегишли даражада деб бўлмайди. Техникумларда ва олий ўқув юртларида таълим-тарбия ишларини яхшилаш ҳам шунингдек катта аҳамиятга эга. Ҳозирги вақтда 68 минг қиз-жувон ўқиётган олий ўқув юртлари ва техникумларнинг комсомол ташкилотлари зиммасига айниқса катта масъулият юкланади. Ёшлар ўртасида мароқли, кўнгилли иш олиб бориш, ёрқин ва қизиқарли иш формаларини қидириб топиш, студентларга идеологик тарбия бериш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш, ёт одатларга сира йўл қўймаслик зарур.

Биз болаларимизни меҳнат асосида тарбиялашга катта эътибор беришимиз зарур. Совет мактаби бунинг учун кўп иш қилмоқда. Мактабнинг ишлаб чиқариш билан боғланиши тобора мустаҳкамланмоқда, ўқувчилар меҳнатсеварлик руҳида тарбияланмоқда. Аммо, болаларнинг меҳнат тарбияси учун жавобгарлик ёлғиз мактаб зиммасигагина тушмайди. Кўп нарса бизларга, хотин-қизларга ҳам боғлиқ. Бизлар учун меҳнат — ҳаётимиздаги энг катта қувончдир. Бизлар ўз ўғил ва қизларимизни, невараларимизни ҳам худди шу руҳда, меҳнатга ҳурмат ва муҳаббат руҳида тарбиялашимиз лозим, токи улар иш ёқмас, дангаса ва текинхўр бўлиб ўсмасин.

Хотин-қизлар ўртасида идеологик иш олиб бориш, уларни юксак ғоявийлик руҳида, коммунизм қурувчиси аҳлоқ кодексининг юксак ва олижаноб принциплари руҳида тарбиялаш—республикадаги ҳамма партия ташкилотларининг муҳим вазифасидир. Айниқса кейинги вақтларда партия ташкилотлари бу муҳим ишга ўз эътиборларини кучайтирганликларини мамнуният билан таъкидлашимиз мумкин.

Аммо, бизда бу соҳада ҳали жиддий нуқсонлар борлигининг ўзи ҳам баъзи партия ташкилотлари идеология ишининг бу жиддий участкаси учун масъулиятни ҳали тўлиқ сезмаётганлигидан далолат беради. Бир қанча жойларда бу ишга расмиятчилик билан, кампания деб қарайдилар, хотин-қизлар ўртасида ишлашни 8 март арафасида, хотин-қизлар съезди олдидангина эсларига тушира-дилар ва ҳоказо. Самарқанд областида ўтказилган текшириш кўпгина партия ташкилотлари хотин-қизларга сиёсий-ғоявий тарбия бериш тўғрисидаги масалани ўз йиғилишларида ёки мажлисларида йиллар бўйи муҳокама қилмаётганликларини кўрсатди. Ваҳолонки, Самарқандда бу соҳадаги ишларни яхши деб бўлмайди. Сурхондарё областидаги баъзи партия ташкилотларида ҳам аҳвол унча яхши эмас.

Бизнинг партиямиз, унинг ленинчи Марказий Комитети ва шахсан ўртоқ Н. С. Хрушчев идеология иши масалаларига катта эътибор бермоқдалар. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарларининг ўтган йил охирида ва шу йил март ойида адабиёт ва санъат арбоблари билан бўлиб ўтган учрашувлари чинакам тарихий воқеа бўлди. Ана шу учрашувларнинг материаллари, Никита Сергеевич Хрушчевнинг ёрқин, чуқур мазмунли нутқи, буларнинг ҳаммаси идеология ишида чинакам программа, йўлчи юлдуздир. Бу учрашувлардан сўнг идеология масалаларига бағишланган бир қанча кенгашлар, жумладан, Ўрта Осиё республикалари идеология ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Бир неча кундан сўнг КПСС Марказий Комитетининг Пленуми бўлади. Бу Пленум идеология иши тўғрисидаги масалани муҳокама қилади. Ана шу Пленум партиянинг ғоявий ҳаётида, унинг янги кишини тарбиялаш соҳасида КПСС Программаси илгари сурган вазифаларни амалга ошириш йўлидаги курашида янги босқич бўлади.

Партиянинг, унинг ленинчи Марказий Комитетининг доно раҳбарлиги олдимизда турган вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш учун энг яхши шарт-шароит яратиб бермоқда. Идеология ишини ва жумладан, хотин-қизлар орасида олиб бориладиган идеология ишини партия XXII съезди томонидан қўйилган талаблар даражасига кўтариш бизнинг бурчимиздир, бизнинг шарафли ишимиздир.

Идеология ишимизнинг моҳияти коммунистик қурилишнинг конкрет вазифаларини ҳал этишга ҳамма меҳнаткашларни сафарбар қилишдан иборатдир. Бу соҳадаги вазифаларимиз ғоят катта. Аввало, коммунизмнинг моддий техника базасини вужудга келтиришга қўшадиган асосий ҳиссамизни ташкил этувчи «оқ олтин» — пахтамиз ҳақида гап боради. Пахта — Ватанимизнинг бебаҳо бойлигидир ва биз ана шу бойликни яратувчи бўлишимиз билан фахрланамиз. Аммо биз пахтачилик соҳасида етти йиллик планда белгиланган топшириқни республикамиз ўтган тўрт йили мобайнида бажармаганлигини ва биз давлатдан, совет кишиларидан қарздор бўлиб қолганлигимизни сира унутмаслигимиз керак. Бу ҳол бизни ҳамиша ташвишлантириши лозим.

Қишлоқ хўжалигида хотин-қизлар қудратли куч. Қишлоқ хўжалигида ишлаётган ҳар бир аёл улкан пахта учун, бу йил мамлакатимиз халқ хўжалигига 3 миллион 566 минг тонна қимматли хом ашё бериш учун актив, фидокорона курашчи бўлсин.

Саноат соҳасида ҳам муҳим вазифалар турибди. Етти йиллик бешинчи йилининг топшириқларини бажариш йўлидаги ана шу катта меҳнат юришида ҳам хотин-қизларнинг роли шарафлидир. Улар социалистик мусобақа ташаббускорларининг сафларида боришлари, коммунистик меҳнат ҳаракатини бутун чоралар билан кенгайтириш учун актив курашчи бўлишлари, янги техникани жорий қилиш, маҳсулотнинг таннархини камайтириш ва сифатини яхшилаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилишлари лозим. Халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида, соғлиқни сақлаш, халқ маорифи, маданият, фан соҳасида, савдо ва умумий овқатланиш системасида ишлаётган хотин-қизлар олдида ҳам катта ва шарафли вазифалар турибди.

Бизнинг съездимиз, шунингдек хотин-қизларнинг ҳамма ерда бўлиб ўтган йиғилишлари, район, шаҳар ва область конференциялари хотин-қизларнинг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлиги ўсишига кўп жиҳатдан ёрдам беради. Бу йиғилишлар ва конференцияларда 500 мингдан ортиқ киши қатнашди. Музокараларда 25 мингдан ортиқ киши иштирок этди. Йиғилиш ва конференцияларнинг қатнашчилари ўз сўзларида хотин-қизларга ғоявий-сиёсий тарбия беришни бутун чоралар билан кучайтиришга, уларни актив жамоатчилик-ишлаб чиқариш фаолиятига жалб этишга қаратилган кўпгина қимматли таклифлар киритдилар ва тилакларини айтдилар.

Совет хотин-қизларининг бахтли тақдири жаҳон устида сўнмас машъалдек нур сочмоқда ва капиталистик асорат бўйинтуруғи остида ҳали ҳам жафо чекаётган миллион-миллион хотин-қизларда порлоқ келажакка ишонч ҳосил қилиб, уларнинг қалбида умид туғдирмоқда. Интернационализм принципларига содиқ бўлган биз, совет хотин-қизлари эксплуатация ва зулмдан ҳоли бўлган янги ҳаёт қураётган, социализм йўлидан бораётган барча чет эллик опа-сингилларимиз билан бирдамлигимизни намойиш қиламиз. Биз Осиё, Африка ва Латин Америкасининг миллий мустақиллик учун курашаётган халқларининг ҳар бир муваффақиятидан қувонамиз ва мустамлакачилик қолдиқлари ер юзидан тамомила суриб ташланадиган кун яқин қолганлигини биламиз. Биз капиталистик мамлакатларнинг тинчликни мустаҳкамлаш учун, қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун актив кураш олиб бораётган илғор хотин-қизларининг дадил ва қатъий курашини қизғин табриклаймиз.

Барча совет хотин-қизлари каби бизлар ҳам халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг 1963 йил июнида бўладиган Жаҳон хотин-қизлари конгрессини Ватанимиз пойтахти Москвада ўтказиш ҳақидаги қарорини катта шараф деб биламиз. Москва ҳамма халқлар учун тинчлик, дўстлик ва социал тараққиёт символи бўлиб қолди.

Совет ҳокимияти, жонажон партиямиз бизларга ҳамма нарсани — бахт-саодат ҳам, ижодий меҳнат қувончини ҳам, мағрур ном ҳам берди. Аммо, кимга кўп нарса берилган бўлса, ундан кўп нарса талаб ҳам қилинади, дейишади. Азиз дугоналар, оналар, опа-сингиллар, биз қаттиқ ишонтириб айтишимиз мумкинки, Ватанимизнинг ҳамма хотин-қизлари каби социалистик Ўзбекистон хотин-қизлари ҳам Коммунистик партияга, унинг Марказий Комитетига чексиз содиқ бўлганлари ва унинг теварагида маҳкам жипслашганлари ҳолда коммунизм муқаддас ишига ўз ҳаётларини, ўз меҳнатларини, ўзларининг бутун фикр-зикри ва ишларини тамомила бағишлайдилар.

Биз ўз ишимизнинг тантанасига комил ишонч билан ана шу келажак сари фахр ва ғолибона бормоқдамиз, чунки Коммунистик партия, унинг содиқ ленинчи, қадрдонимиз Никита Сергеевич Хрушчев бошлиқ ленинчи Марказий Комитети бизни ғалабалар сари бошлаб бормоқда. (Қарсаклар).

# ҒЎЗАНИ НАМУНАЛИ ПАРВАРИШ ҚИЛИШ—МЎЛ ҲОСИЛ ГАРОВИ

## ҚИММАТЛИ МАСЛАҲАТЛАР АСОСИДА АГРОТЕХНИКАНИНГ МУҲИМ ТАДБИРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАЙЛИК!

Ўзбекистоннинг жазирама ёзи келди. Ҳозирги пайтнинг ҳар куни ҳосилнинг тақдирини ҳал қилади.

Ҳар бир пахтакор шу масъулиятли дамда экинларни намунали парвариш қилиш учун барча имкониятлардан тўла фойдаланиши керак. Ғўза нормал ўсган ва ривожланган тақдирдагина пахтакорлар ердан мўлжал қилинган даражада мўл ҳосил оладилар. Лекин ана шу қимматли вақтнинг озгинаси қўлдан бой берилса ҳам кейин уни қайтариш қийин бўлади.

Бу йил колхозчилар ва совхозларнинг ишчилари чигитни бултургига қараганда анча яхшироқ экиб олдилар ва анчагина майдонларда чигитни барвақт ундириб олишга муваффақ бўлдилар. Лекин апрель ойининг иккинчи ярмида об-ҳавонинг ноқулай келиши—кучли ёмғир ёғиши, дўл тушиши, ҳавонинг совуши, республиканинг бир қанча районларида сел келиши катта майдонларда чигитни қайта экиш, оласига экиш ва бошқа кўпгина қўшимча ишларни қилиш заруратини туғдирди. Буларнинг ҳаммаси экиннинг ола бўлишига, паст-баланд бўлиб, ривожланишдан кейинда қолишига сабаб бўлди.

Об-ҳаво ноқулай келиши натижасида юз берган қийинчиликларни мардонавор енга олган кўпгина хўжаликларда ғўза ёшлигиданоқ вақтида ва намунали парвариш қилиниши туфайли нормал ўсиб оммавий равишда шоналамоқда.

Шу билан бирга кўпгина колхозлар ва совхозлар баҳор ноқулай келиши оқибатларини тугатишга қаратилган зарур тадбирларни ўз вақтида амалга оширмадилар, мавжуд бўлган моддий техника воситалари ва меҳнат ресурсларидан қониқарсиз фойдаланмоқдалар, ғўзани парвариш қилишдек муҳим ишда бир қолипда иш тутилишига йўл қўймоқдалар. Шунинг оқибатида кўпгина далалардаги ғўзани ўт босиб кетди, экин нимжон бўлиб, ривожланишдан кескин орқада қолмоқда.

Ҳозир шундай аҳвол юз бердики, битта далада ғўза қийғос шоналаган, иккинчи бир далада эса экин ердан энди бош кўтариб, дастлабки иккита чин барг чиқарган, холос. Бундай ола-булаликни тугатиш ва ўсимликнинг ривожланишидаги қолоқликни битириш пахтакорларнинг шу кеча-кундуздаги энг асосий вазифаларидир. Бу вазифа ғўзани парвариш қилиш юзасидан агротехника тадбирлари табақалаштирилган ҳолда амалга оширилган, ҳар бир даладаги экинни ишнинг кўзини билиб ва ҳар бир участкадаги ўсимликнинг ривожланишдаги аҳволини ҳисобга олиб тарбия қилинган тақдирдагина муваффақиятли ҳал этилиши мумкин.

### ТЎЛА ГЕКТАР УЧУН ТО ҲОСИЛ ЕТИЛГУНЧА КУРАШАЙЛИК

Ягананинг кечиктирилганлиги ғўзани парвариш қилишдаги энг катта камчиликдир, айрим далаларда яганалаш сифатли ўтказилмади, ҳар уяда 5-6 тадан, ҳатто ундан ҳам кўп кўчат қолдирилди. Барча далаларда яганалашни яқин кунлар ичида тамомлаш, ҳар бир қаторни синчиклаб текшириб чиқиш ва ортиқча кўчатни юлиб ташлаш керак.

Мўл ҳосил етиштириш учун ғўза кўчатларининг қалинлиги нормал бўлиши керак. Бунинг учун ҳар бир участкани тракторчига бириктиб қўйиш, бу ерда қанча кўчат борлигини кўрсатиб, унга акт билан топшириш керак, токи у ҳар бир туп ғўзанинг ўсиши учун кузгача сувчи билан бирга жавоб берсин. Кўчатларнинг тўла сақлаб қолиниши учун пахтачилик бригадаларидаги барча аъзоларнинг масъулиятини ошириш зарур.

### БЕГОНА ЎТ — ҒЎЗАНИНГ ОФАТИ

Бегона ўт ғўзани қисибгина қолмасдан у, ердаги кўпгина озуқа моддаларни шимиб олади, тупроқни қуритиб қўяди ва қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг кўплаб тарқалишига сабаб бўлади.

Маълумки, экинни икки томонлама юқори сифатли кенг культивация қилиш бегона ўтларга қарши курашнинг муҳим шартидир. Шу билан бирга ҳар бир колхоз ва совхозда бегона ўтларга қарши курашнинг бошқа барча воситалари ва усулларидан фойдаланиш зарур. Ўт жуда кўп босган далаларда уни кетмон билан йўқотиш керак. Кўп йиллик бегона ўтларни ғўза сув ичгандан кейин қўлда илдизи билан суғириб олиб йўқотиш зарур. Чунки ғўза суғорилгандан кейин бегона ўтни томири билан юлиб олиш осон бўлади. Бегона ўтга қарши курашга колхозлар ва совхозлардаги ишга яроқли барча аҳолини жалб қилиб, бригадалар ўртасида ўзаро ёрдамни кенг уюштириш лозим.

### СИФАТЛИ КУЛЬТИВАЦИЯ — ҒЎЗАНИНГ ОРОМИ

Шу кеча кундуздаги вазифа далаларни ҳамиша юмшоқ ва бегона ўтлардан тоза тутишдан иборатдир. Бунга экинларни кўндалангига-узунасига ишлаш пайтида культиваторлардан тўла ва тўғри фойдаланиш йўли билан эришиш мумкин.

Тез-тез ёғингарчилик бўлиб туриши натижасида кўпгина далаларда қатқалоқ пайдо бўлган бу йилги шароитда, шунингдек, чигит қайта экилган майдонларда тупроқ зичлашиб қолган бир вақтда ротацион иш органлари (РОР) ва тупроқнинг устки қатламини юмшатиш учун ККО иш органларидан фойдаланишнинг муҳим аҳамияти бор. Бу мосламалар қатор ораларини бевосита ўсимликнинг яқинроқ жойигача юмшатиш имконини берадики, бу қўл меҳнатини анча қисқартиради.

Одатда, культиваторларнинг иш органлари тўла-тўкис, яхши чархланган, шаблонга қараб ёки тахта қозиқ ва канол ёрдами билан жойжойига қўйилган ҳолда ишлатилади. Тракторни юргизиш учун рулнинг ва тормоз системасининг соз бўлиши муҳим аҳамиятга эгадир. Бу, агрегатни тўғри чизиқдан юргизишни ва карталарнинг бошида тракторни қайтариш радиусини камайтириш имконини беради.

Ғўза қатор ораларини кўндалангига ишлаш пайтида тракторнинг кейинги ғилдиракларининг олдига, культиваторнинг олдинги грядилларига эгатни тўғри олиб кетиш учун ғоз панжалари ўрнатилади. Бу, тракторнинг силкинишини камайтириб, уни аниқ юргизиш имконини беради. Бунда ғўзани культивация қилиш тезлиги соатига 3,5-4 километр бўлади.

Ротацион иш органлари, пичоқлар ва стрелкасимон панжалар культиваторнинг олдинги ва орқадаги грядилларига ўрнатилади. Ғўзани узунасига культивация қилганда ҳамиша пичоқлар 10 сантиметр кенгликда ҳимоя зонаси билан ва ерни 6-8 сантиметр чуқурликда ишлаб кетадиган қилиб ўрнатилади.

Ғўзани кўндалангига культивация қилган пайтда уяларнинг узунлигини ҳисобга олиб ҳимоя зонаси 12-14 сантиметргача узайтирилади. Ротацион иш органларининг ҳимоя зонаси 5-6 сантиметр, юмшатиш чуқурлиги эса 5-6 сантиметр бўлиши керак. Барча схемаларда ҳам стрелкасимон панжаларнинг иш органлари қамраб олиш кенглиги 150 миллиметр қилиб қаторларнинг (уяларнинг) ўртасида ўрнатилади. Пичоқлар уяларнинг олдидан ёки орқасидан 8-10 сантиметр чуқурликда юмшатадиган қилиб ўрнатилади.

Ерни юмшатиб кетадиган панжалар (наральниклар) ҳар бир қатор орасида 3 тадан ўрнатилади. Бундай ҳолда ҳимоя зонаси ён томондаги панжаларнинг юриш чуқурлиги 8-10 сантиметр ва ўртадаги панжаларнинг чуқурлиги 14-16 сантиметр бўлган тақдирда 12-15 сантиметрга тенг бўлиши керак.

Иш органлари (ККО) узунасига қаторларнинг ўқидан 10-12 сантиметр ҳимоя зонаси билан тор панжаларнинг юмшатиш чуқурлиги 5-6 сантиметр, ўрта панжаларнинг юмшатиш чуқурлиги эса 14-16 сантиметр қилиб ўрнатилади.

Одатда, ғўзани узунасига культивация қилиш билан бир маҳалда озиқлантирилади. Бунинг учун культиваторнинг грядилларига юқорида айтиб ўтилган панжалардан ташқари биттадан ўғитлагич сошниги ўрнатилади. Культиватор ўғитлагич билан жиҳозланади.

Ўғитлагич сошниклари қаторларнинг ўқидан 15-18 сантиметр масофада ўрнатилади. Юриш чуқурлиги шундай созлансинки, ўғит 12-14 сантиметр чуқурликка тушсин. Охирги озиқлантириш пайтида ўғит акучник ёрдами билан қатор ораларининг ўртасига солинади.

Ўт жуда кўп босиб кетган далаларда пичоқлардан стрелкасимон панжалар билан мослаб фойдаланилади, тупроғи зичлашиб кетган участкаларда ва унча кўп ўт босмаган жойларда ерни юмшатадиган панжа (наральник)лардан ёки ернинг устки қатламини юмшатиш учун ККО иш органларидан фойдаланиш мақсадга мувофиқдир.

Сув тараладиган эгатлар қатор ораларининг қоқ ўртасидан олинади. Бунинг учун акучниклар шаблонга қараб жой-жойига қўйилади.

Ғўза узунасига культивация қилинганда тракторнинг тезлиги соатига 4 километрдан 5,5 километргача бўлади. Агар ерни юмшатадиган иш органлари ротацион иш органлари билан мослаб қўлланилса, дастлабки ишлаш пайтида культивациянинг тезлиги соатига 4-4,5 километр, ундан кейин 5,5-6 километр бўлади.

Ғўза сув ичгандан кейин ер етилиши билан тупроқни яхши юмшатиш керак. Шунинг учун ҳам суғориш билан ғўза қатор ораларини ишлаш ўртасида узилишга йўл қўйиб бўлмайди.

Экинни узунасига культивация қилиш пайтида ғўзанинг сийрак бўлиб қолишига йўл қўймаслик учун шундай қилиш кераккки, трактор сеялка юрган издан юрсин, ғўзани кўндалангига ишлаш пайтида эса дастлаб кўндалангига ишлаш пайтидаги излар бир-бирига мос тушсин.

Барча участкаларда чопиқ агрегатларининг бутун мавсум давомида кирадиган ва чиқадиган йўллари бўлсин.

Тракторчилардан культивациянинг сифати учун тўла жавобгарлик талаб қилиш зарур ва унинг ишини қабул қилиб олиш пайтида культивациянинг ўз вақтида, лозим бўлган кенгликда ўтказилишига, қатор ораларида бегона ўтнинг бор-йўқлигига, тупроқнинг қанчалик майин юмшатилганлигига, тупларнинг сақлаб қолинганлигига қараб баҳо бериш керак.

Чопиқ агрегатларининг юқори унум билан ишлашини таъминлаш учун уларга техника хизмати кўрсатишни ҳар тарафлама яхши йўлга қўйиш, қисмларнинг синиб қолишига ва тракторнинг техника сабаби билан бекор туришига йўл қўймаслик керак. Тракторчиларнинг ишини икки сменада уюштириб, бир кеча-кундуздаги ёруғ пайтдан тўла фойдаланиш лозим. Иш вақтида тракторчиларни эгасизлантириб қўйишга йўл қўйиш мумкин эмас, уларга ғўзани парвариш қилиш учун участкалар доимий бириктириб қўйилсин.

Тракторчиларга яхши маиший шароит яратиб бериш, уларни иссиқ овқат билан таъминлаш, дала шийпонларида механизаторларнинг дам олиши учун қулайлик туғдириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиш керак.

### ЭКИНЛАРНИ ОЗИҚЛАНТИРИШГА ЭЪТИБОР БЕРИЛСИН

Ғўзани барвақт озиқлантириш муҳим аҳамиятга эга. Шунга қарамай республиканинг кўпгина колхоз ва совхозлари бу ишни жуда кечга сурмоқдалар. Бу эса озиқлантиришнинг афзаллигини камайтиради ва ҳосилга жиддий зарар етказиши мумкин. Чунки ғўзани кеч озиқлантириш ҳосилнинг кеч етилишига ва пахта сифатининг пасайишига олиб келади.

Ғўзани дастлабки озиқлантиришни тезда тугаллаш учун барча чораларни кўриш ва ундан кейин озиқлантиришларни ҳам кучайтириш керак. Ғўзаси ривожланишдан орқада қолаётган участкаларни ва табиий офатдан зарар кўрган ерлардаги экинни озиқлантиришга алоҳида эътибор бериш зарур.

Ғўзани неча бор озиқлантириш ва қанча ўғит солиш нормаси мавжуд ўғит запасига қараб белгиланади, токи июль ойининг ўрталаригача ҳамма ўғит ерга солиб бўлинсин.

Фосфорли ўғит йиллик нормасининг ярмидан кўпроғи то чигит экилгунча сарфланган бўлса, унинг қолган қисмини ғўза гуллаш даврида иккинчи ёки учинчи озиқлантириш вақтида солинади. Агар фосфорли ўғит то экиш бошлангунча ерга солинмаган бўлса ғўзани биринчи озиқлантириш вақтида азотли ва фосфорли ўғит аралашмаси солинади. Фосфорли ўғитнинг қолган қисми ғўза гуллаш даврида охирги озиқлантириш пайтида азот билан аралаштириб берилади.

Ғўзани охирги озиқлантириш пайтида азот ва фосфорнинг ўзаро нисбатини тўғри бўлишига риоя қилиш айниқса муҳимдир. Бу даврда ғўзани азотли ўғит билан ортиқча озиқлантириш экиннинг ғовлаб кетишига сабаб бўлади. Бунга йўл қўймаслик учун кўпинча азотли ва фосфорли ўғит бирбирига тенг миқдорда аралаштириб солинади.

Калийли ўғит солиниб, юқори ҳосил олинаётган, лекин шўрхоқ бўлмаган майдонларда бу ўғитдан ғўза гуллагунча фойдаланилади.

Илғор колхозларнинг ва совхозларнинг тажрибаси шуни кўрсатдики, чиритилган гўнгдан органик минерал ўғит аралашмаси сифатида фойдаланилиши минерал ўғитнинг таъсирини оширишга яхши ёрдам беради. Шунинг учун чиритилган гўнг запасидан озуқа сифатида фойдаланиш зарур.

Ғўза шоналаётган даврда қаторларнинг ёнидан 20-22 сантиметр ҳимоя зонаси билан озиқлантириш керак. Экин гуллаётган вақтда ўғит ҳар бир қатор орасининг ўртасига 4-5 сантиметр чуқурликда, сув тараладиган эгатнинг тагидан чуқурроқ қилиб солинади.

Агар битта даланинг ўзида ғўзанинг ўсиши, ривожланиши ҳар хил бўлса, кейинда қолаётган ғўзаларни ўша даладаги авжи яхши ғўзаларга тенглаштириб олиш учун қўшимча озиқлантириш мақсадга мувофиқдир.

Ер ости суви яқин бўлган участкалардан ташқари бошқа жойларда ўғитни сув тараш олдидан солиш жуда муҳимдир.

Ўғитнинг текис тушишини таъминлаш учун уни яхши майдалаб солиш, агрономнинг кўрсатмасига биноан ўғитлагич аппаратларни нормага мувофиқ тўғри ўрнатиш лозим.

### ҒЎЗАНИ КЕЧ СУҒОРИШ — ҲОСИЛГА ЗАРАР

Ғўзани ўсиш даврида кеч суғориш — кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассисларининг катта хатосидир. Ваҳолонки, бу йилги шароитда ғўзани ўз вақтида суғориш экиннинг ривожланишини тезлаштиришда ғоят катта роль ўйнайди.

Ўқариқлар ўртасидаги масофа ғўзани тўғри суғоришда муҳим шартлардан биридир. Ернинг тупроқ шароитига ва участканинг паст-баландлигига қараб ўқариқларни бир-биридан 100-200 метр масофада олиш керак. Дала эгатнинг узунасига қараб бир текисда намланишни жуда муҳимдир. Сув тараладиган эгатларни қатор ораларининг қоқ ўртасидан имкон борича чуқурроқ олиш керак.

Ғўзани суғорганда сувни ҳар бир эгатдан бир меъёрда оқизиш, бунинг учун найсимон сифонлардан, чим ўрнида ишлатиладиган қоғозлардан ва бошқа нарсалардан фойдаланиш лозим. Найсимон сифонлар сувни эгатлардан яхши тараш имконини беради, эгатларни ювиб ва ғўзани босиб кетмайди. Бундан ташқари найга ўхшаш сифонлар сувчиларнинг меҳнат унумдорлигини анча оширишга ва ғўзани яхши суғоришга имкон беради.

Ҳар бир литр сувдан тежаб-тергаб, наф етказадиган қилиб фойдаланиш керак. Бунинг учун сувнинг оқавасини чиқариб юбормаслик зарур. Бунга аввало сувни эгатлардан жилдиратиб оқизиш туфайли эришилади.

Ғўзани суғориш муддатлари, нормаси ва сув тарашнинг қанча вақтга чўзилиши қатъий табақалаштирилган ҳолда ўсимликнинг ривожланишига ва ҳар бир алоҳида участканинг тупроқ шароитига қараб белгиланади.

Ғўза гуллагунча ҳаддан ташқари ортиқча суғориш зарарлидир. Агар ғўза шундай суғорилса ғовлаб кетиб, танаси ингичка, ётадиган бўлиб қолади ва калтабўғин бўлмайди. Ғовлаб кетиш эса ҳосил тугишига ҳалал етказади.

Ғўза гуллагунча ортиқча суғориш яна шунинг учун ҳам зарарлики, сувхўр бўлиб қолган ғўза гуллаш — ҳосил тугиш даврида кўп сув талаб қилади. Бу масъулиятли даврда ғўза сал кечикиб сув ичса ҳам шона ва тугунчалари кўп тўкилиб кетади.

Ғўза гуллагунча ҳаддан ташқари кечикиб суғорилса экинга катта зарар етказади. Агар экин гуллагунча тупроқда нам етарли бўлмаса, ўсимлик озуқа моддаларидан яхши баҳраманд бўлолмайди, ғўзанинг пастки шохлари заиф бўлади, илдизи тупроқнинг чуқур қатламига кетиб қолади. Бундай ғўза кеч шоналайди ва гуллайди, кўсаги кам бўлади, кеч етилади. Бунинг оқибатида кўсакнинг анчагина қисми кўраклигича қолаверади.

Ер ости суви чуқур бўлган қора тупроқ ерларда ғўза гуллагунча экинни икки мартадан ортиқ суғормаслик керак. Бундай шароитда ғўза иккинчи марта дастлабки суғоришдан кейин 15-20 кун ўтгач тупроқнинг намлигига ва ўсимликнинг ривожланишига қараб суғорилади. Тошлоқ ёки қумлоқ енгил тупроқли участкаларда, шунингдек нишаб ерларда ғўза то гуллагунча 2-3 марта камайтирилган норма билан суғорилади.

Ер ости суви 1,5-2,5 метр чуқурликда бўлган захкашроқ қумоқ ерларда ғўза гуллагунча асосан бир марта суғорилади. Айрим ҳолларда суғориш муддатини ғўза бир текис гуллаганга қадар чўзиш мумкин. Ер ости сувлари жуда юза — 1,5 метр бўлган жойларда дастлабки суғориши ғўза гуллагунча давом эттириш мумкин.

Шўрҳоқ ерларда сув тaралганида тупроқ кўпроқ намланиши, бинобарин барвақтроқ суғорилиши керак. Бу тадбир шўрни ювиб ташлаш мақсадида ўтказилади.

Эгат оралатиб суғоришнинг катта аҳамияти бор. Бу усулда суғориш ер ости сувлари яқин бўлган захкашроқ ерларда, шунингдек сувни тез шимадиган қора тупроқли, унча нишаб бўлмаган ерларда жуда фойда беради.

Тошлоқ, қумоқ, сув яхши сингмайдиган оғир тупроқли участкаларда, шўрҳоқ ва жуда нишаб ерларда сувни ҳар бир эгатдан тараш керак.

Ғўза гуллашидан тортиб то кўсаклагунча тез ўсади, ҳосил тўплайди. Илдиз системаси яхши ривожланади. Бу вақтда ҳавонинг ҳарорати жуда юқори бўлади. Ана шу даврда ғўзани тез-тез тўла норма билан суғориб, тупроқнинг бир метр чуқурлигигача намни сингдириш керак.

Ер ости суви бир метр чуқурликда бўлган қумоқроқ ерларда ғўзани 1-2 марта, ер ости суви 3 метргача чуқурликда бўлган ерларда 4-5 марта суғориш керак.

Енгил қумоқ ва қумоқ тупроқли, ер ости суви яқин бўлган тошлоқ ёки қумоқ ерларда, шунингдек жанубдаги энг иссиқ пахтакор районларда ғўзани тез-тез — 6 марта, ҳатто ундан ҳам кўпроқ суғориш лозим.

Яхлит участкаларни узунасига бўйлаб барча ўқариқлардан бир маҳалда суғориш керак. Суғоришни марказлаштирилган ҳолда ўтказиш зарур. Сувчиларнинг меҳнатини шундай ташкил этиш лозимки, бутун участкани узунасига бўйлаб суғориш бир маҳалда тўхтатилсин, бутун далага нам бир текис сингсин.

Суғоришнинг сифати ва оқар сувдан бир кеча-кундуз мобайнида тўла фойдаланиш устидан қаттиқ назорат ўрнатиш керак.

Ҳар бир сувчи сувни сарфлаш қоидасига, ундан тежаб-тергаб фойдаланишга қатъий риоя қилиши лозим. Сув — пахта, сув — ҳосил демакдир.

### МАШИНА ТЕРИМИГА АЖРАТИЛГАН УЧАСТКАЛАР ҲАМИША НАЗОРАТ ОСТИДА БЎЛСИН

Республикадаги илғор хўжаликларнинг тажрибаси далаларни яхшилаб тайёрлаб қўйиш пахта териш агрегатларини муваффақиятли ишлатишнинг ҳал қилувчи шарти эканлигини кўрсатмоқда. Ғўза қаторларининг тўғри чизиқлилиги таъминланган, кўчат сийрак қолдирилмаган ва ғўза бир текис ривожланган, ўсимлик ётиб қолмай, серҳосил бўлган, барвақт етилаган мўл ҳосил етиштирилган далаларда энг яхши натижаларга эришилади. Бундай далалар ғўзанинг бутун ўсиш, ривожланиш ва ҳосил тўплаш даврида тупроғи юмшоқ ва бегона ўтдан тоза тутилади. Ғўза қатор ораларида кесак пайдо бўлишига йўл қўйилмайди, сув тараладиган эгатлар қатор ораларининг қоқ ўртасидан олинади.

Пахтани агрегатлар билан териш юзасидан олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун машина теримига участкалар ажратишни тамомлаш ва ғўзанинг бутун ўсиш, ривожланиш ҳамда ҳосил тўплаш даврида шу ерларда машина теримига тайёргарлик кўриш лозим. Барча агротехника тадбирларини ўз вақтида амалга ошириш учун ана шу участкаларга алоҳида эътибор берилсин.

### ҲОСИЛНИ ЗАРАРКУНАНДАЛАРДАН САҚЛАЙЛИК

Июнь ва июль ойида ғўзага шира, ўргимчаккана, кўсак қурти ва карадрин сингари зараркунандалар тушиши мумкин. Пахтакорларнинг вазифаси қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг бегона ўтлардан ғўзага ўтишига йўл қўймасликдан иборатдир. Бунинг учун даставвал ғўзанинг бутун ўсиш, ривожланиш ва ҳосил тўплаш даврида пахта майдонларинигина эмас, далаларнинг четларини, йўл ва ариқларнинг ёқаларини бегона ўтлардан тоза тутиш керак. Бегона ўтларни карболинеум ёки нитрафен пуркаш, куйдириш, кетмон билан қириб ташлаш йўли билан тугатиш керак. Бегона ўтларнинг уруғ олишига зинҳор йўл қўйиб бўлмайди.

Шу нарса одат тусига кириши керакки, бегона ўтлардан тозаланган дала, шунингдек, пайкал чеккалари ва суғориш шохобчаларининг ёқалари ҳам ўтдан бутунлай тозаланган тақдирдагина бегона ўт йўқотилди, деб ҳисобланади.

Ғўзага ўргимчаккана ва шира тушмаслиги учун экинларни метилмеркаптофос ёки метилсистоксом билан ўргимчаккана экинга ўтишидан 5-7 кун илгари дорилаш керак. Қандай қилиб, қанча дори-вор билан дорилаш эса мутахассис-энтомологларнинг кўргазмасига мувофиқ белгиланади.

Сурхондарё областининг жанубий районларида июнь ойининг бошида, бошқа районларда эса шундан сал кечроқ кўсак қурти дастлаб очиб чиқарган капалакларнинг учиши кутиладики, бу капалаклар ҳосилга катта зарар етказиши мумкин. Хоразм, Сурхондарё, Бухоро, Самарқанд областларида ва Қорақалпоғистон АССРда карадрин пайдо бўлиши эҳтимоли бор.

Кўсак қуртига қарши курашда ғўзани дорилаш муддатлари ва сифатига қаттиқ риоя қилинган тақдирдагина яхши натижага эришиш мумкин. Шуни эсда тутиш керакки, ўтган йили Сурхондарё областидаги кўпгина хўжаликларда ғўзани ўз вақтида ва яхши дориламаслик оқибатида кўсак қурти ҳосилга катта зарар етказди.

Ғўзани ҳаммавақт синчиклаб текшириб бориш керак, токи уни ҳашаротга қарши вақтида дорилаш имкони бўлсин. Бу ишга ўз участкаларини яхши биладиган колхозчиларни, совхоз ишчиларини жалб қилиш керак. Агрономлар ва бригадирлар бу ишга бошчилик қилишлари, ҳар бир пахтакорга зараркунанда тушган майдонларни дарров аниқлаш ва ғўзани ҳашаротга қарши заҳарли дориворлар билан ўз вақтида дорилашни ўргатишлари керак.

Агар ғўза карадринга қарши биринчи марта комплекс дорилангандан кейин яна зарарланганлиги аниқланса, экинни ДДТ дусти ёки гексохлоран билан то ҳашарот тўла қириб юборилгунча такрор дорилаш керак.

Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашда сал бўлса ҳам кечикишга йўл қўйиб бўлмайди. Барча далаларда ва барча экинзорларда қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши ўт очилмоғи керак. Қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашувчи самолёт, трактор, отга қўшиладиган ва қўл аппаратураларининг ишини алоҳида назорат қилишлари, уларнинг бекор туришига йўл қўймасдан яхши ишлашига эришишлари керак.

### ДАЛА ИШЛАРИ СИФАТЛИ БАЖАРИЛСИН

Бир қатор колхозлар, совхозлар ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг раҳбарлари ҳамда мутахассислари дала ишларининг боришини яхши назорат қилиб турмайдилар, ишнинг сифатли бажарилиши учун курашмайдилар.

Совхоз директорлари, колхоз раислари, ишлаб чиқариш бошқармаларининг бошлиқлари, агроном ва инженерлар орасида агротехника талабларининг бузилишига қарши курашмаётган, миқдор кўрсаткичлари билангина кифояланиб қолаётган кишилар ҳам бор.

Кўпинча қилинадиган ишларнинг тартиби ва изчиллиги бузилади. Айрим ҳолларда, бегона ўти қўлда ўтоқ қилинган далалар культивация қилинади. Ваҳолонки, ўша дала билан ёнма-ён турган ўт жуда кўп босиб кетган участкалар эса культивация қилинмай туриб, ғўза қатор оралари қўлда ишланади. Ғўзани ўсимликнинг аҳволини ҳисобга олмасдан туриб бундай парвариш қилиш ўсимликнинг секин ривожланишига сабаб бўлади.

Бўка, Сирдарё, Денов, Норпой, Шовот, Киров, Тўрткўл ва бошқа бир қанча ишлаб чиқариш бошқармаларидаги хўжаликларда кўпчилик трактор культиваторларидан агротехника талабларига хилоф равишда фойдаланилмоқда. Шунинг оқибатида тупроқ яхши юмшатилмайди, бегона ўтлар илдизи билан йўқотилмаётир.

Культиваторларга ўтмас, нобоп, эскириб кетган иш органлари ўрнатилади. Культивациянинг тегишли даражада кенглиги ва чуқурлиги кўзда тутилмасдан туриб созланади. Тупроқ жуда зичланиб қолганлигига қарамасдан кўпгина культиваторларга ротацион иш органлари ўрнатилмайди ёки нотўғри ўрнатилади. Культиваторларга ротацион иш органларини тўғри ўрнатмай туриб, ғўзанинг бўғизига яқин жойдаги тупроқни юмшатиб бўлмайди.

Бир қанча хўжаликларда кўпгина тракторлардан ёмон фойдаланиш одат тусига кириб қолган. Бундай хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари шунга ўхшаш ҳодисаларга муроса қилиб келадилар ва яроқсиз ишга ҳақ тўлаб, бракчиларга ён босадилар.

Ғўза қатор ораларини ишлаш, суғориш ва экинни озиқлантириш сифатини тубдан яхшилаш мақсадида ишлаб чиқариш бошқармаларининг, колхозлар ва совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассислари Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигининг 1963 йил 7 майда «1963 йилги қишлоқ хўжалик экинларидан ҳосил олиш учун дала ишлари сифатини кескин даражада ошириш тадбирлари тўғрисида» чиқарган 226-сонли буйруғида ишлаб чиқилган тавсияларга қараб иш тутишлари керак. Бунинг учун ҳар бир колхоз ва совхозда ғўзани парвариш қилиш юзасидан иш сифатига нисбатан қўйиладиган шартлар ва агротехника талаблари белгилаб чиқилиши ва муҳокама қилиниши керак. Агротехника талаблари сал бузилган тақдирда ҳам бундай иш брак қилиниши ва қайта бажарилиши, бунга кетган харажатлар эса айбдорлардан ундириб олиниши лозим.

Ҳар бир колхозда ва совхозда дала ишларининг сифати устидан назоратни кучайтириш учун жамоат контролёрлари группаси тузилиши керак. Бу группага энг тажрибали пахтакорлар, партия ва комсомол, совхозларда эса касаба союз активи ҳам кириши лозим.

Бригадаларда, бўлимларда, колхоз правленияларида, совхозларнинг ишлаб чиқариш кенгашларида ва ишлаб чиқариш бошқармаларида дала ишларининг сифати масалаларини ҳар беш кунда муҳокама қилиб туриш ва бу ишда йўл қўйилган камчиликларни тугатиш учун амалий чоралар кўриш керак.

Мамлакат Ўзбекистон меҳнаткашларидан пахта етиштириш юзасидан олган мажбуриятларнинг бажарилишини кутяпти. Қишлоқ хўжалик йилининг ҳозирги энг масъулиятли даврида ҳосилнинг тақдири дала ишларининг сифати қандай бўлишига тамомила боғлиқдир.

Машҳур украиналик колхозчи Н. Г. Загладанинг ҳар бир деҳқоннинг шон-шарафи тўғрисида, ор-номуси тўғрисида чуқур фикр қилиб, халқ донишмандлиги билан тўлиб-тошган қуйидаги сўзларини эслайлик. «Эндиликда, — деган эди у, — меҳнат қилмасдан, виждонан ишламасдан туриб, партия белгилаган режаларга эришишимиз мумкин эмаслигини ҳаммамиз ҳис қилишимиз керак».

Мўл ҳосил етиштирилишини таъминлаш, бу йил давлатга 3 миллион 566 минг тонна пахта етказиб бериш учун қўлимиздан келган барча ишларни қилайлик!

**Бу тадбирлар Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги томонидан республика қишлоқ хўжалик олимлари ва мутахассисларининг иштирокида тузиб чиқилган.**

Безак Аҳмедов машҳур механизатор Валентин Тюпконинг издоши. У Янгийўл бошқармасидаги Киров номли колхознинг 4-бригадасида ишлаб, ғўза қатор ораларини культивация қилиш нормаларини ошириб бажармоқда. Ўнгдаги суратда Бекобод бошқармасидаги Ленин номли колхознинг 21-бригадасида ёш механизатор Ҳошим Раззоқов ғўзаларни меҳр билан культивация қилаётир.
Қ. Розиқов (ЎзТАГ фотохроникаси) ва А. Абалян фотолари.

# ПОРЛАЙВЕРСИН ҲАМИША ҚУЁШ!

(Боши биринчи бетда).

Биз ажойиб ишлар қилинаётган даврда яшамоқдамиз. Коммунистик партия XXII съездининг тарихий қарорларини шараф билан бажариш, унинг улуғвор программасини амалга ошириш йўлидаги умумий интилишимиз бизларнинг ҳаммамизни бирлаштирмоқда. Бутун халқимиз каби совет хотин-қизлари ҳам съезднинг тарихий қарорларида энг эзгу орзулари ва интилишларининг ифодасини, инсониятнинг энг юксак идеалларининг тимсолини кўриб турибдилар. Ана шу идеалларга эришиш йўлида улар ўз кучларини ва меҳнатларини, жўшқин яратувчилик ғайратларини аямайдилар.

Бугун биз ўртоқ Раҳимбобоеванинг докладидан Ўзбекистон меҳнаткашларининг ажойиб муваффақиятларини эшитиб билдик ва Москва меҳнаткашлари ҳам коммунизм қуриш ишига муносиб ҳисса қўшаётганликларини сизларга айтишимиз керак. Москваликлар ўтган йилги планни муваффақиятли адо этиб, етти йилликнинг бешинчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдирганликларини сизларга маълум қилиш билан хурсандмиз.

Нотиқ москваликларнинг муваффақиятларига, ўз корхонаси коллективининг шонли ишларига батафсил тўхталиб, давом қилади:

— Партия бизга ўз талантларимиз ва қобилиятларимизнинг ривожланиши учун янги бахтли истиқболларни очиб бермоқда. Коммунистик қурилиш учун бизларга тинчлик керак. Шунинг учун ҳам совет хотин-қизлари, социалистик мамлакатларнинг хотин-қизлари, бутун ер юзидаги меҳнаткаш хотин-қизлар Коммунистик партиядан, Совет ҳукуматидан, шахсан Никита Сергеевич Хрушчевдан халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик ленинча сиёсатини амалга ошираётганлари учун бениҳоя миннатдордирлар.

Хотин-қизлар бирин-кетин минбарга чиқадилар. Раислик қилувчи съезднинг фахрий меҳмони, бутун мамлакатга донги кетган тошкентлик темирчи **Шоаҳмад Шомаҳмудов** сўз берилишини илтимос қилаётганлигини билдиради. Бутун мамлакатимиз унинг ажойиб интернационал оила бошлиғи эканлигини, совет кишисининг олижаноб қалби, совет халқлари улуғ дўстлигининг хаётбахш кучи худди зилол, мусаффо субдагидек бу оилада ўз аксини топганлигини билади.

Турли миллатларга мансуб бўлган ўн олти болани фарзанд қилиб олган Шоаҳмад ва Баҳри минбарга чиққанларида залда гулдурос қарсаклар бошланади. Уларнинг кўксида орденлар ярқираб турибди. Ватанимиз уларнинг халқ олдида қилган буюк хизматларини ана шу юксак мукофотлар билан тақдирлади.

Дўстлар! — деб хитоб қилади Шоаҳмад Шомаҳмудов. Хотин-қизлар съезди қатнашчиларига ўз оилам номидан, ўн олти фарзандим номидан қизғин салом топширишга ижозат бергайсиз. Сизларга ва оила аъзоларингизга шахсий бахт-саодат, сиҳат-саломатлик ва севикли Ватанимиз саодати йўлида муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Дўстлар! Ҳар бир ота ва ҳар бир она ўз фарзандларининг мураббийсидир. Менинг рафиқам Баҳрихон болаларни тарбиялашда анча тажриба тўплади. Болаларни тарбиялаш соҳасидаги тажрибамиз илгари кўрилмаган тамомила янги тажрибадир. Буни болаларимизнинг турли миллатларга мансуб эканлиги билан изоҳлаш мумкин.

Мендан кўпинча, сиз ўз оилангизда миллий масалани қандай ҳал этдингиз, деб сўрайдилар. Мен уларга жавобан ўз рафиқам Баҳрихон билан биргаликда болаларнинг ўзларини чинакам совет кишилари деб ҳис этишлари учун қўлимиздан келган ҳамма ишни қилдик, дедим.

Биз ўн олти болани ўз тарбиямизга олиб ўстирдик. Сизларни улар билан таништиришга ижозат бергайсиз.

Рафиқ—татар, ҳозир у 36 ёшда. Олий маълумотли, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси. Оҳангаронда кон инженери бўлиб ишламоқда, уйланган, у менга уч набирани тортиқ қилди.

Йўлдош—яҳудий. 24 ёшда. У ҳам олий маълумотли ва КПСС аъзосидир. Йўлдош ҳозирги вақтда Қарағандада инженер бўлиб ишламоқда, уйланган, унинг ўзи ҳам ота бўлиб қолди.

Эргаш ҳам яҳудий. 24 ёшга кирди. У мактабни тамомлагач, Олмаотада заводга кирди, яхши ишчи ва яхши комсомол аъзоси бўлиб танилди. Ундан ҳам набирам бор.

Қизим Холида—циганка. 23 ёшда. Ишчи бўлиб ишламоқда. У ҳам турмуш қуриб, бола кўрди.

Рус қизимиз ҳам бор. Исми—Ҳабиба, 24 ёшга кирди. У ўрта маълумот олиб, ҳозир Тошкент пойафзал фабрикасида ишламоқда. Ҳабиба ҳам турмушга чиқиб, бола кўрди.

Вова ҳам рус. 23 ёшида рассом бўлиб етишди. Ҳозирги вақтда у Совет Армияси сафларида хизмат қилмоқда. Вова ҳозирча бўйдоқ.

Унинг тенгқури Қорабой—ўзбекдир. У мактабни тамомлагач, менинг изимдан бориб. темирчи касбини эгаллади. Вова каби у ҳам ҳали уйланган эмас.

Ўғилларимдан бири Неъмат (ўзбек) ўрта маълумотли, коммунал хўжалигида ишламоқда.

Неъмат каби Раҳматилла (татар) ва Шуҳрат (рус) ҳам 21 ёшда. Уларнинг ҳар иккиси мактабни тамомлаб чиқди ва ҳозир Совет Армияси сафларида хизмат қилмоқда.

Чуваш Самут ҳам оиламизнинг аъзосидир. У 20 ёшда, кечки мактабда ўқимоқда.

Ўзбек қизи Муаззам билан рус йигити Ҳамидулла тўғрисида алоҳида гапириб ўтмоқчиман. Улар бизнинг оиламизда қадирдон дўст бўлиб қолдилар. Ана шу катта дўстлик кейинчалик муҳаббатга айланди. Улар турмуш қурдилар ва тўрт набира ҳадя этиб, бизни хурсанд қилдилар.

Урушдан кейин, 1946 йилда ўзбек қизи Ҳалима оиламизга келди. У 17 ёшда, ҳозир тўққизинчи синфда ўқимоқда.

Сўнгра яна бир ўзбек қизи Ҳакима бизнинг фарзандимиз бўлиб қолди. Биз уни бир ойлик чақалоқ чоғида ўз тарбиямизга олган эдик. Ҳозир у мактабда ўқимоқда.

Шундан кейин эса биз Улуғбек номли ўзбек ўспиринни фарзанд қилиб олдик. У 17 ёшда. Улуғбекнинг ота-онаси вафот этиб, қаровчиси қолмаганидан кейин уни ўз оиламизга қабул қилдик. У биздан ўзига Шомаҳмудов фамилияси берилишини илтимос қилди. Мен ва рафиқам хурсандчилик билан унга шу фамилияни бердик.

Бизни шунча кўп болани тарбиялашга чорлаган нарса нима? Бундай савол съезд қатнашчиларини қизиқтираётган бўлса керак. Мен бу саволга жавоб бераман.

1941 йилдаги оғир 22 июнь кунини эсга олингиз. Гитлерчи галалар ўша куни уруш эълон қилмай, кўп миллатли севикли Ватанимизга хиёнаткорона ҳужум қилган эдилар. Украина, Белоруссия, Россия Федерацияси ва бошқа қардош республикалардаги кўп шаҳар ва қишлоқлар уруш ўти ичида ер билан яксон қилинди. Фашистлар кексаларни, хотин-қизларни, болаларни шафқатсиз қирдилар ва уларнинг уйларига ўт қўйдилар.

Ҳар қачонгидек ана шу оғир кунларда ҳам кичик тўғрисидаги ғамхўрлик жонажон партиямиз ва ҳукуматимизнинг диққат марказида турди. Партия кексаларни, хотин-қизларни ва болаларни қутқариб қолиш учун ҳамма чораларни кўрди. Ота-оналари фашист вахшийлар томонидан ўлдирилган кўп болалар Ўзбекистонга келтирилди.

Мен ўша вақтда Тельман номли артелда темирчи бўлиб ишлар эдим. Менинг рафиқам Баҳрихон Акрамова ҳам шу артелда мен билан бирга меҳнат қилар эди. Етим қолган болалар Тошкентга келтирилганлигини эшитиб, улардан баъзиларини ўз тарбиямизга олишга қарор бердик.

Болалар ўша вақтда болалар уйининг катта бир хонасига тўпланишган эди. Мен бу хонага кириб бордим. Болаларнинг ўз оталари ва оналарини соғинганликлари уларнинг кўзларидан аниқ сезилиб турар эди.

Болалар уйининг мураббийси менга болалар ичидан энг яхшиларини танлаб олишни таклиф этди, мен бунинг аксини қилдим: энг ориқ, заъфарон, мискин болани танлаб олдим. Мен бола билан бирга хонадан чиққанимда бошқа бир бола югуриб келиб, ўзини қучоғимга ташлади ва «Амаки, жон амаки, мени ҳам тарбиянгизга олингиз, мен сўзингиздан чиқмайман, сизга ёрдам бераман!» деди. Уруш вақтида ота-онасидан жудо бўлган боланинг бу сўзлари ҳали ҳам эсимда турибди. Мен эртага келиб, сени олиб кетаман, деб ваъда бердим. Сўзимнинг устидан чиқдим.

Эр-хотин маслаҳатлашиб, болалар уйидан яна уч болани олдик. Тез орада ўн тўрт боланинг ота-онаси бўлиб қолдик. Шундан кейин бизнинг олдимизда болаларни касалликлардан сақлаш, боқиб ўстириш ва уларга билим беришдан иборат масъулиятли вазифа турар эди. Биз Раҳматуллани болалар уйидан олганимизда унинг аҳволи жуда оғир эди. Аммо биз унинг жонини сақлаб қолдик. Ҳозир у, юқорида айтиб ўтганимдек, Совет Армияси сафларида хизмат қилмоқда.

Болаларни ўз тарбиямизга олар эканмиз, мен ва рафиқам Баҳрихон шу ишимиз билан севикли Ватанимизга кўмаклашаётганимизга амин эдик. Биз рус, украин халқлари олдидаги ва Совет Иттифоқининг бошқа халқлари олдидаги ўз бурчимизни яхши билар эдик.

Бу ерда халқлар дўстлиги учун улуғ курашчи қадрдонимиз Никита Сергеевич Хрушчевнинг сўзларини эслатиб ўтиш ўринлидир. Никита Сергеевич Хрушчев халқларнинг қалби бошқа халқларга нисбатан дўстлик ҳарорати билан тўлиб-тошган ҳар қайси мамлакат бадавлат бўлади ва унинг ҳуснига ҳусн қўшилади, деган эди.

Ўзбек шоири Ғафур Ғулом ўзининг «Сен етим эмассан» шеърида ўз халқининг уруш йилларидаги туйғуларини ва интернационал руҳини жуда яхши акс эттирди.

Биз ҳар бир боланинг ота ва она меҳр-муҳаббатини доим сезиб туриши учун қўлимиздан келган ҳамма ишни қилдик. Уларнинг ҳаммаси бизни ўз ота-оналаридек севиб қолишди. Биз яқинда қардош Туркманистон территориясида Совет Армияси сафида хизмат қилаётган ўғлимиз Шуҳратдан хат олдик. Шуҳрат қуйидагиларни ёзади:

«Синглим Ҳалима! Онамиз ва отамизнинг аҳволи қандай? Улар соғ-саломатмилар? Ота-онамизга мендан солдатнинг алангали саломини топшир ва мен учун уларни ўпиб қўй. Опа-сингил ва ака-укаларим ўзларини қандай ҳис қилмоқдалар Муаззам, Ҳамид, Ҳалима, Холида, Неъмат, Самут, Вова, Қорабой, Эргашларнинг аҳволи қандай? Ҳаммаларига мендан салом айт. Мен сизларни жуда соғиндим, сизларни кўришга интизорман».

Мен ва рафиқам болаларни беҳад севамиз. Болаларимиз ҳам бизни чин кўнгилдан севадилар. Болаларимизнинг ҳаммаси соғлом бўлиб ўсдилар ва ҳозир турли участкаларда совет халқимизнинг бахт-саодати йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Азиз оналар ва оталар! Севикли болалар! Мен сизларга ўз оилам тўғрисида, ўз болаларим тўғрисида сўзлаб бердим. Сизларнинг ҳам бола-чақаларингиз борлигини ёки бўлажагини билиб, сизларга илтимос билан мурожаат қилаётирман. Турмушни яхши уюштириб, аҳил бўлиб яшаш керак. Мен ўз рафиқам Баҳрихон билан турмуш қурганимга 45 йил бўлди. Сизлар мендан биргаликда қандай умр кўриб келмоқдасиз? — деб сўрашингиз мумкин. Мен бу саволга шундай жавоб бераман: жуда яхши умр кечирмоқдамиз 45 йил мобайнида бир-биримизга ҳеч қачон қўл кўтармадик, қаттиқ-қуруқ гап ҳам ўтган эмас. Бу эса чинакам инсоний бахтдир!

Болалар саҳнага югуриб чиқадилар. Улар Шоаҳмад ва Баҳрихонга гулдаста тақдим этадилар. Минбар совғалар билан тўлади. Қардош республикалар делегациялари аъзолари ана шу совғаларни бахтли ота-оналарга ва уларнинг болаларига тақдим этадилар. Кекса большевик аёл Т. Иброҳимова Баҳрихон ёнига келиб, уни қучоқлаб ўпади.

Шоаҳмад ака сўзини давом эттириб, бундай дейди:

— Съездимизда ҳозир бўлган ёшларга, барча совет ёшларига мурожаат қилиб, шу гапларни айтишни истайман: Ватанимизнинг муносиб ўғил ва қизлари бўлингиз! Ишлаб турган ҳар бир жойингизда, киши ўз бахтига меҳнат ва дўстлик билан эришажагини унутмангиз. Никита Сергеевич Хрушчевнинг партия XXII съезди минбаридан туриб айтган сўзларини доим эсда тутингиз: «СССР халқларининг дўстлиги бизнинг буюк ғалабамиздир, бу дўстликни кўз қорачиғидай сақлайлик».

Сизга ҳаёт, тани соғлиқ ва билим берган ўз оналарингиз ва оталарингизни ҳурмат қилингиз. Ота-оналар ҳам ўз болаларининг меҳр-муҳаббатига муҳтож эканлигини, уларнинг бунга ҳақи борлигини эсдан чиқармангиз. Болалар ўқишда аълочи, ишлаб чиқаришда илғор ёки армияда намунали солдат бўлсалар, бу билан ота-оналарини беҳад бахтиёр қиладилар. Сизлар узоқ жойда бўлганингизда, ота-оналарингизни эътиборсиз қолдирмангиз, уларга тез-тез хат ёзиб турингиз, ўз муваффақиятларингизни уларга маълум қилиб турингиз, ҳамма нарсани улар билан баҳам кўрингиз. Сизлар бу билан ота-оналарингизга зўр шодлик бағишлайсиз.

Дўстлар! Коммунистик партия ва Совет ҳукумати бизнинг ота-оналик туйғуларимизга юксак баҳо бердилар. Партия ва ҳукумат менинг тўғримда, рафиқам тўғрисида, болаларимиз тўғрисида доим ғамхўрлик қилдилар. Шундай ғамхўрлик бўлмаганида, биз ўз болаларимизни тарбиялаб ўстиролмас эдик.

Ер юзида абадий тинчлик бўлсин! Яшасин совет халқларининг бузилмас дўстлиги! Яшасин улуғ ва жонажон Совет Иттифоқи Коммунистик партияси! Коммунизмнинг актив қурувчилари бўлган барча совет хотин-қизларига шон-шарафлар!

Залда яна гулдурос қарсаклар бошланади. Раислик қилувчининг таклифига биноан, съезд қатнашчилари Шоаҳмад ва Баҳрихонни съезд президиумига сайлаш тўғрисида якдиллик билан қарор қабул қиладилар.

Шоаҳмад ва Баҳрихон кетидан болаларнинг ҳам съезд минбарига чиқишининг чуқур маъноси бор эди. Ёш ленинчилар залнинг ҳамма юриш йўлларида пайдо бўладилар. Улар гулчамбарларни ва чаноқлари оппоқ очилиб турган ғўза тупларини кўтариб олганлар. Болалар шеър ўқиб, съезд делегатларини т а б р и к л а й д и л а р. Улар бу табрикларида болалар тўғрисида оталарча ғамхўрлик қилаётганликлари учун партия ва ҳукуматга миннатдорчилик билдирадилар, коммунизм қурувчилар кекса авлодининг муносиб ўринбосарлари бўлишга ваъда берадилар. Болаларнинг «Порлайверсин ҳамиша қуёш!» қўшиғи янграйди. Пионерлар съезд президиуми аъзоларининг бўйинларига қизил галстуклар тақадилар.

Съездда раислик қилувчи Ё. С. Насриддинова съезд номига олинган жуда кўп табрикларни ўқиб беради. Совет хотин-қизлари комитети ва В. И. Ленин секретариатининг собиқ ходималари табрикномалар юборишган. В. И. Ленин секретариатининг собиқ ходималари номидан табрик телеграммасини Л. А. Фотиева юборган. Совет Шарқи хотин-қизларини озод қилиш учун курашда қатнашган кекса коммунистлар — 1910 йилдан бери КПСС аъзоси А. Артюхина. 1919 йилдан бери КПСС аъзолари Т. Аринкина, С. Любимова ва Е. Росслардан олинган телеграммалар, «Крестьянка» журнали редколлегиясининг телеграммаси ҳам ўқиб берилди.

* * *

Кечқурун Ўзбекистон хотин-қизлари III съездининг қатнашчилари учун республика санъат усталари катта концерт қўйиб бердилар.

* * *

Ўзбекистон хотин-қизларининг III съезди 13 июнда ўз ишини давом эттирди. Доклад юзасидан яна музокаралар бўлди.

Фарғона саноат область партия комитетининг секретари **С. Я. Қўлдошева** коммунистик меҳнат учун курашнинг олдинги сафларида область хотин-қизлари дадил қадам ташлаб бораётганликлари ҳақида гапирди.

Ленин шаҳрининг меҳнаткаш хотин-қизлари топшириғига биноан Ленинград Фрунзе район партия комитетининг секретари **З. М. Круглова** съезд делегатларини табриклайди.

Инсон ҳаётидаги энг муҳим нарса меҳнатдир. Худди шу меҳнат бизларни бахтиёр қилади. Шу сабабли, ўз саломимизни топширар эканмиз, сизларга энг муҳим соҳада— ижодий, ғолибона меҳнатингизда янгидан-янги қувончлар, янгидан-янги муваффақиятлар тилашни истар эдик.

Делегациянинг бошқа аъзоси—«Севкабель» заводининг ўровчиси. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анна Грицкевич билан биргаликда ўртоқ Круглова съезд президиумига Ленин шаҳри меҳнаткаш аёллари номидан совғалар топширади. Бизнинг совғаларимиз дўстлигимизни, Ильичнинг улуғ васиятларига садоқатимизни сизларга доимо эслатиб турсин, дейди нотиқ съезд қатнашчиларининг қарсаклари остида.

Сирдарё областидаги «Малик» совхозининг механик-ҳайдовчиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати **Т. Қирғизбоева** минбарга чиқиб, партия, совет ҳокимияти хотин-қизларга бахтиёр, қувончли ҳаёт берганлигини айтади ва партия ғамхўрлигига унумли меҳнат билан, коммунистик қурилишда янгидан-янги муваффақиятлар билан жавоб бериш бизнинг биринчи галдаги бурчимиздир, дейди. Биз, хотин-қизлар Мирзачўлнинг Ватанга янада кўп «оқ олтин» ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари бериши учун қўлимиздан келган ҳамма ишларни қиламиз.

Мандат комиссиясининг раиси **Ш. З. Саломовага** сўз берилади. У, бундай дейди: Съезд делегатларининг составига совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистон хотин-қизлари ҳаётида рўй берган катта ўзгаришларни, шаҳар ва қишлоқларда меҳнат қилаётган аёлларнинг маънавий юксалиши, уларнинг истеъдодлари ва қобилиятларини ривожлантириш тўғрисида Коммунистик партия ва Совет ҳукумати қилаётган оталарча ғамхўрликни яққол ифода этади.

Съездга жами 1176 делегат сайланган. Улар орасида саноат ишлаб чиқаришининг илғорлари ва новаторларидан 187 киши, саноат корхоналари раҳбарларидан, 77 киши, илғор колхозчи, совхоз ишчиси ва қишлоқ хўжалик мутахассиси бўлган аёллардан 177 киши бор. Съезд ишларига олий ўқув юртлари техникум ва мактабларнинг ходимларидан 135 киши, фан, адабиёт ва санъат арбобларидан 71 киши, шу жумладан фан кандидати ва доктори бўлган 22 киши қатнашмоқда. Съезд делегатлари орасида кўпгина партия, совет, касаба союз, комсомол ходимлари бор.

Делегатларнинг маълумоти тўғрисидаги рақамлар Ўзбекистон меҳнаткаш аёлларининг маданий савияси мунтасил ўсиб бораётганлигидан далолат беради. Делегатларнинг ярмиси олий маълумотли, 407 делегат тўлиқсиз олий ва ўрта маълумотли кишилардир.

Съездга 28 миллат вакиллари. КПСС аъзолари ва аъзоликка кандидатларидан 869 киши, комсомол аъзоларидан 49 киши сайланган. Делегатлардан 11 киши СССР Олий Советининг депутати, 111 киши Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг депутатлари, 506 киши маҳаллий Советларнинг депутатидир.

Съезд мандат комиссиясининг докладини бир овоздан тасдиқлади.

Киев шаҳридаги Темир йўл район партия комитетининг секретари **А. Ф. Иваненко** Украина ва Молдавия хотин-қизлари номидан съезд делегатларини табриклайди.

Ўртоқ Иваненко нутқининг охирида совет халқларининг бузилмас дўстлиги шарафига. Совет Ўзбекистонининг шонли меҳнаткаш аёллари шарафига табрик сўзларини ўзбек тилида айтади. У, Украина, Молдавия ва Ўзбекистон хотин-қизлари ўртасидаги абадий дўстликнинг рамзи сифатида съезд президиумига эсдалик совғалари топширади.

Октябрь 10 йиллиги номидаги Бухоро пиллакашлик фабрикасининг аёл ишчилари КПСС Марказий Комитети Пленумини меҳнатда катта ютуқларни қўлга киритиш билан кутиб олмоқдалар. Фабриканинг бош инженери **Е. А. Ходкевич** делегатларга шу тўғрида гапиради.

Белоруссия ССР Халқ хўжалиги кенгаши раисининг ўринбосари **А. Ф. Ничипор** Белоруссия хотин-қизлари номидан съезд делегатларига ҳамда улар орқали Ўзбекистон шаҳарлари ва қишлоқларида меҳнат қилаётган барча хотин-қизларга алангали қалб саломини топширади.

Ўртоқ Ничипор залдагиларнинг қарсаклари остида съезд президиумига Белоруссия хотин-қизларининг совғасини топширади.

Қорақалпоғистон Министрлар Совети Раисининг ўринбосари **Р. Ш. Қолбоева** автоном республика хотин-қизларининг активлиги ўсиб бораётганлиги тўғрисида гапиради.

Қозоғистон ССР молия министрининг ўринбосари **К. К. Содиқова** қардош Қозоғистон хотин-қизлари номидан съезд қатнашчиларига алангали дўстона салом топширади. У съезд номига, Совет Ўзбекистонининг барча меҳнаткаш хотин-қизлари номига Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети юборган самимий табрикномани ўқиб беради.

Ўртоқ Содиқова бундай дейди: Республикамиз хотин-қизлари бизларни Ўзбекистон хотин-қизларининг III съездига узатиб қолар эканлар, сизлар билан абадий дўстлигимиз ҳурматига мана шу кичик совғани топширишни сўраган эдилар. Ўртоқ Содиқова қарсаклар остида съезд президиумига «Опа-сингиллар» китобини тақдим қилади. Бу китобда Қозоғистон хотин-қизларининг 1917 йилгача бўлган батамом ҳуқуқсиз мудҳиш ҳаётлари ҳақида ҳамда уларнинг бугунги қувонч ва ижод тўла бахтиёр ҳаётлари ҳақида ҳикоя қилинган.

Тошкент тўқимачиларининг 17 минг кишилик коллективи номидан комбинат директори **З. А. Абдуллаев** съезд делегатларига меҳнатда ва ижтимоий фаолиятда катта муваффақиятлар тилайди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Юридик комиссиянинг раиси **Х. С. Сулаймонова** сўз олиб дейдики, бизнинг республика бошқа Совет республикалари сингари Коммунистик партия раҳбарлиги остида хотин-қизлар масаласини ҳал этишда ажойиб муваффақиятларга эришди. Бироқ, бизни кўпинча хафа қиладиган ўтмиш сарқитлари сингари воқеаларга ҳалигача ҳам дуч келиб турибмиз. Бу сарқитларга қарши кураш, уларни таг-томири билан тугатиш —бутун жамоатчиликнинг бурчидир.

Иваново шаҳар Октябрь район партия комитетининг секретари **М. Г. Солдатикова** бундай дейди: Бизнинг хотин-қизларимиз ўз вакилларини бу ажойиб съездга юборар эканлар, сизларга, азиз дугоналар, энг қизғин салом топширишни ҳамда ҳаётингизнинг ҳамма соҳаларида, ажойиб ўлкангизни янада барқ уриб яшнатишда янгидан-янги катта муваффақиятлар тилашни ва серқуёш Ўзбекистоннинг барча хотин-қизларига шахсан катта бахт-саодат тилашни сўраган эдилар. Бу қизғин, самимий салом сўзлари Иваново тўқимачилари билан биз учун «оқ олтин» етказиб бераётган Ўзбекистон хотин-қизлари ўртасида кун сайин тобора мустаҳкамланиб бораётган бузилмас дўстлик белгиси сифатида юборилди.

КПСС XXII съездида қабул қилинган партия программасида барча совет республикалари ўртасидаги иқтисодий ва маданий алоқаларини янада мустаҳкамлаш, мамлакатимизнинг қардош халқларини янада маҳкамроқ жипслаштириш йўли кўрсатиб берилган. Ўзбекистон ва Иваново областининг меҳнаткашлари гражданлар уруши йилларидаёқ ўртоқ Фрунзе бошчилигидаги ишчиларимиз Ўрта Осиё республикаларида Совет ҳокимиятини ўрнатишга ёрдам кўрсатган пайтда вужудга келган ҳамкорликни ривожлантирмоқдалар ва мустаҳкамламоқдалар. Бу ҳамкорлик дастлабки беш йилликларнинг жўшқин меҳнат кунларида, Тошкент тўқимачилик комбинати ҳамда Ўзбекистон индустриясининг барқ уриб ривожланаётган бошқа катта корхоналари қурилаётган кунларда мустаҳкамланди. Шу етти йиллик мобайнида шаҳарларимиз ўртасида социалистик мусобақа кенг авж олганидан кейин дўстлигимиз айниқса барқ уриб гуллади. Юқори Волга ва Ўрта Осиё халқ хўжалик кенгашлари тузилиши билан бу мусобақа янада авж олиб кетди.

Ўзбекистонлик дўстларимизнинг ишларини ва режаларини биз жуда қадрлаймиз. Бугун мен зўр мамнуният билан сизларга шу нарсани хабар қилишим мумкинки, машиналарга меҳнат сарфини қисқартириш учун мусобақа бошлаган Тошкент экскаватор заводи инженерлари ва техникларининг ажойиб ташаббусини областимиз корхоналарининг коллективлари қизғин қўллаб-қувватладилар.

Нотиқ тўқимачилар ўлкасидаги меҳнаткаш хотин-қизларнинг ҳаёти, ишлари ва режалари ҳақида батафсил гапириб беради.

Қадрли ўзбек опа-сингиллар, деб мурожаат қилади Озарбайжон ССР Давлат тарих музейининг директори **П. А. Азизбекова** съезд делегатларига. Сизнинг моҳир қўлларингиз ҳеч қачон чарчаш нималигини билмасин! Ҳар бир ўзбек аёли бахтиёр оила гаштини сурсин! Ўчоғингиздан абадий олов ва деразангиздан нур аримасин! Озарбайжон хотин-қизлари сизларга мана шу истакларни топширишни мендан илтимос қилишди. Улар Ўзбекистоннинг ҳамиша гуллаб-яшнаб туришини ва унинг барча меҳнаткашлари қалбида коммунизм учун кураш алангаси сўнмаслигини истайдилар.

Ўртоқ Азизбекова Озарбайжон хотин-қизлари тўқиган кўркам гиламни ўз республикаси хотин-қизлари номидан съездга тақдим қилади.

Ўзбекистон ССР прокурори **Н. Ёқубов** сўзга чиқиб социализм ғалабаси Ватанимиз меҳнаткашларига жуда кенг ҳуқуқлар берганлигини ва бу ҳуқуқларни гарантиялаганини, коммунизм совет кишилари олдида янги мислсиз перспективалар ва имкониятлар очиб берганлигини айтади.

Тбилиси шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари **В. Н. Григалашвили** съезд делегатларини Совет Грузияси хотин-қизлари номидан табриклайди.

Зал тантанали сукунат ичида. Бирданига гулдурос қарсаклар бошланади. Делегатлар саф тортиб, залдан ўтиб бораётган «зангори кема» капитанларини қарсаклар билан табриклайдилар. Қизлар иш кийимларини кийиб олганлар.

«Зангори кема» капитанлари саҳнада саф тортиб, съезд қатнашчиларига шеърий табрик билан мурожаат қиладилар.

«Зангори кема» капитанларининг таъсирли қўшиғи зал гумбазлари остида бaралла янграйди.

Андижон педагогика институти хотин-қизлар советининг раиси **О. Холботирова** студентлар ўртасида олиб борилаётган мароқли ишлар ҳақида гапириб берди.

Нотиқ ўз сўзининг охирида ўзи ёзган ва Совет Ўзбекистони хотин-қизларига бағишланган «Она» шеърини ўқиб берди.

Литва делегациясининг бошлиғи — савдо ва матлубот кооперацияси ходимлари касаба союзи республика комитетининг раиси **Г. П. Петрукайтене** съезд қатнашчиларига қарата нутқ сўзлайди.

— Серқуёш Ўзбекистонга биринчи гал келишим, деди у, — лекин шунга ишонингки, дўстлар, мени бу ерда сизларнинг қуёшингизгина эмас, балки сизларнинг муваффақиятларингиз улуғ ишларингиз, коммунизм қуриш ишидаги катта ғалабаларингиз мени қувонтирди.

Латвия ССР социал таъминот министри **В. С. Пихелс** Латвия Компартияси Марказий Комитети, Латвия ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг топшириғига биноан, шу республиканинг барча меҳнаткашлари номидан съездга оташин коммунистик, саломи билан мурожаат қилади.

Ўтган йили, дейди Булунғур ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Жомбой» совхози бўлимининг бошқарувчиси **М. Ниёзова**, мен КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг қарорларига жавобан колок бўлимга ишга ўтган эдим. Бу ерда гектар ҳисобига фақат ўн олти ярим центнердан пахта етиштирилар, давлат планлари бажарилмас эди.

Бу йил биз пахта далалари ҳосилдорлигини бир йўла олти центнер оширишга қарор қилдик. Чигит яхши муддатларда экилди ва текис ундириб олинди. Ғўзанинг ривожини жадаллаштириш мақсадида зарбдор ўн ойлиги эълон қилдик. Шу давр ичида экинларни икки марта озиқлантириш ва культивация қилиш, далаларни суғориш мўлжалланади. Биз ўз ваъдамизни шараф билан бажарамиз.

Нотиқ хотин-қизларни раҳбарлик ишига кўтариш масаласида етарли даражада дадиллик кўрсатмаётган ишлаб чиқариш бошқармасини ва область ташкилотларини танқид қилади.

Йирик панелли уй қуриш комбинатининг технолог инженери **К. Бектурганова** қардош Қирғизистон хотин-қизлари номидан съездга табрик топширади.

Тожикистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари **М. Каримова** Душанба тўқувчилари, Норак гидроиншоот қурувчилари, Вахш ва Ҳисор пахтакорлари, Ленинобод боғдорлари, Помир чорвадорлари. Тожикистон республикасининг барча хотин-қизларидан съезд қатнашчиларига қалб саломини топширади.

Халқаро Демократик хотин-қизлар федерацияси сессиясининг Москвада Жаҳон хотин-қизлар конгрессини чақириш тўғрисидаги қарорини қўллаб-қувватлаб резолюция қабул қилиш ҳақида таклиф тушади. Съезд бу резолюцияни бир овоздан қабул қилади.

Улуғ коммунистик қурилиш чироқлари порлаган мамлакатимиз ҳаяжонли кунларни бошидан кечирмоқда, дейди ўз нутқида Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **Р. Абдуллаева**. Бизнинг мамлакатимиз улуғ ва бепоён, лекин қаерга кўз ташламанг ҳамма жойда эркаклар билан ёнма-ён туриб озод ва бахтиёр хотин-қизларнинг меҳнат қилаётганини кўрасиз. Совет Шарқи хотин-қизлари эса икки карра бахтиёрдирлар. Совет ҳокимияти. Ленин партияси Совет Шарқи хотин-қизларини зулмат ва жаҳолатдан халос қилдилар, уларнинг ёрқин ва гўзал чеҳраларини очдилар. Шу туфайли улар меҳнатда жасорат кўрсатиш билан ўзларининг ажойиб тақдирлари учун Ватанга, партияга қизғин миннатдорчилик билдирмоқдалар.

Ўртоқ Абдуллаева сўзининг охирида бундай дейди:

— Хотин-қизларнинг Москвада ўтказиладиган Жаҳон конгресси яқинлашиб келмоқда, бу конгресс тинчлик учун курашда хотин-қизлар иштироки тўғрисидаги масалани яна муҳокама қилади. Бутун совет халқи сингари Ўзбекистон комсомоллари ва ёшлари ҳам Ватанимиз узра ёрқин қуёш абадий порлаб турмоғи учун, осмонимиз абадий мусаффо бўлмоғи учун, бахтиёр ва қувноқ она дарду ҳасрат кўрмай, кўз ёши тўкмай, ўз фарзанди билан доимо бирга бўлмоғи учун, кичкинтойларимизнинг ёшлиги доимо қувноқ, бахтли бўлмоғи учун бутун куч-қувватларини сарф қиладилар.

Арманистон касаба союзлари советининг секретари **О. О. Дзвакерян** Арманистон ССР меҳнаткаш хотин-қизлари номидан Ўзбекистон хотин-қизларига оташин салом топширади. У. Лениннинг улуғ васиятлари муваффақиятли суратда амалга оширилаётганлиги туфайли. Коммунистик партиянинг ленинча доно миллий сиёсати туфайли ўзбек хотин-қизлари тақдирида рўй берган ажойиб ўзгаришлар тўғрисида тўлқинланиб гапиради.

Арманистон хотин-қизлари делегациясининг бошлиғи съезд президиумига эсдалик совғалари топширади.

Марш садолари остида залга Совет Армиясининг жангчилари кириб келадилар. Ҳарбий Кенгаш ва Туркистон ҳарбий округининг барча жангчилари номидан офицер **Н. С. Злобиннинг** делегатларга қарата айтилган табрик сўзлари тантанали жаранглайди.

Ашхобод тўқув фабрикасидан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **И. Овезова** минбарга чиқади. И. Овезова съезд делегатларига ва Ўзбекистоннинг барча хотин-қизларига туркманларнинг қизғин ва самимий саломини топширади.

Ўртоқ Овезова Туркманистон Компартияси Марказий Комитети, Туркманистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг съезд номига йўллаган табригини ўқиб эшиттиради.

Сўнгра, Эстония Компартияси Марказий Комитети, Эстония ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан, Совет Эстониясининг ҳамма хотин-қизлари ва бутун эстон халқи номидан Эстония ССР социал таъминот министри **Э. Ю. Виск** съездга шимолий, аммо энг алангали, энг қизғин дўстлик саломи топширади.

Хотин-қизларнинг рўзғор ишларини енгиллаштириш, совет кишиларининг моддий фаровонлигини янада яхшилаш билан боғлиқ вазифаларнинг муваффақиятли ҳал этилиши савдо ходимларининг фаолиятига кўп жиҳатдан боғлиқ. Республика савдо министрининг ўринбосари **Т. А. Тоҳирова** съезд минбарида туриб, ана шулар ҳақида гапирди.

Ўзбек хотин-қизлари орасидан механизаторлар тобора кўпроқ етишиб чиқмоқда. Пахтачиликда механизаторларнинг роли келажакда яна ҳам ортади, дейди Шовот ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Пахтакор» колхозидан комплекс механизация бригадасининг бошлиғи, СССР Олий Совети депутати **А. Жуманиёзова.**

Ҳамма нарса инсон учун, ҳамма нарса инсон бахт-саодати учун! Узглавбит корхоналарининг ходимлари ана шу шиор остида меҳнат қилмоқдалар, дейди Узглавбит бошлиғи **В. Ф. Барабаш.** Нотиқ маиший шароитнинг яхши йўлга қўйилиши, хизмат кўрсатишда юксак маданият, меҳнаткашларнинг маиший эҳтиёжларини тўла қондириш хотин-қизларнинг меҳнат унумдорлигини янада оширажагини таъкидлаб, маиший хизмат ходимларининг бу борада қилаётган ишларини батафсил гапириб беради.

Халқ ўртасида Улуғ Октябрь хотин-қизларнинг кўзини очди, қалбини очди, деган гап бор. Бу жуда тўғри, деб таъкидлайди ўз сўзида Самарқанд қишлоқ область партия комитетининг секретари **М. Ҳасанова.** Биз ўз тақдиримизга, ўзимизнинг озод ва қувноқ ҳаётимизга ўзимиз хўжайин бўлиб қолдик. Биз ер юзида энг илғор, энг яхши, энг адолатли жамият қуришда актив қатнашаётганлигимиз билан бахтиёрмиз.

Раислик қилувчи Тошкент, Чирчиқ, Олмалиқ, Бекобод, Оҳангарондаги ва Тошкент областининг бошқа шаҳарларидаги саноат корхоналаридан бир группа коммунистик меҳнат бригадалари бошлиқлари, коммунистик меҳнат зарбдорлари съездни табриклаш учун келганлигини эълон қилади. Саҳнага чиққан келажак разведкачиларини залдагилар давомли қарсаклар билан табриклайдилар.

«Чирчиксельмаш» заводи коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи **Г. А. Зайцева** минбарга чиқиб дейдики, Тошкент области саноат корхоналарининг ходимлари коммунистик меҳнат учун умумхалқ ҳаракатида актив қатнашмоқдалар. Ҳозироқ бизда коммунистик меҳнат коллективи деган юксак номни олган 2.250 бригада, цех ва участка бор.

Коммунистик меҳнат ҳаракатининг қатнашчилари, сизларни, қадрли дугоналар, ишонтириб айтадиларки, улар ўз мажбуриятларини муваффақиятли бажарадилар. Биз ҳамиша ва ҳар бир ишда қадрдон Ильич таълим бергани-дек, давримизнинг буюк ҳужжати — XXII съезд қабул қилган КПСС Программаси талаб этганидек ҳаракат қиламиз.

Ёш шоира, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитетининг редактори **Н. Холхўжаева** ҳаяжонли нутқ сўзлади.

Ўзбекистон ССР маориф министрининг биринчи ўринбосари **К. И. Улаева** совет педагогининг юксак вазифаси ҳақида, ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашда мактабларнинг катта роли ҳақида гапиради.

«Работница» журналининг редколлегияси съездга юборган табрик телеграммаси ўқиб эшиттирилади. Шунингдек, саноат корхоналари, колхоз ва совхоз коллективлари эришган меҳнат зафарлари ҳақидаги кўпдан-кўп телеграммалар, мактабларнинг педагогик коллективларидан, хотин-қизлар советларидан ва бошқа ташкилотлардан келган табрикномалар ўқиб эшиттирилади.

Шунингдек музокараларда Олтиариқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги Карл Маркс номли колхоз раиси, СССР Олий Советининг депутати **Э. Аҳмадалиева**, Ўзбекбирлашув правлениесининг раиси **Н. И. Супотницкий**, Мўйноқ консерва заводи касаба союз комитетининг раиси **Н. Нурхўжаева** ўртоқлар ҳам сўзладилар.

Шундан сўнг музокаралар тамом бўлди.

Андижон области саноат зонасининг хотин-қизлари бахмалга меҳнаткашларнинг улуғ доҳиси ва устози Владимир Ильич Ленин портретини зар билан ишлаб, съездга армуғон қилганликлари тўғрисидаги хабар қарсаклар билан кутиб олинади.

Съезд Ўзбекистон ССРнинг барча хотин-қизларига Мурожаатни бир овоздан қабул қилади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев номига табрик мактуби ғоят баланд руҳ билан қабул қилинади.

Съезднинг якунловчи мажлисида раислик қилувчи Ё. С. Насриддинова съезд иши тамом бўлди, деб эълон қилади. У, съезд ғоявий ва сиёсий жиҳатдан юксак даражада, зўр ишчанлик ва ғоят якдиллик вазиятида ўтди. СССР халқлари дўстлигининг улуғворлигини, республика хотин-қизлари, барча меҳнаткашлари жонажон Коммунистик партия ва унинг содиқ ленинчи, тинчлик ва халқлар бахт-саодати учун толмас курашчи Никита Сергеевич Хрушчев бошчилигидаги ленинчи Марказий Комитети теварагида монолит бўлиб жипслашганлигини яна бир марта намойиш қилди, деб таъкидлади.

Ё. С. Насриддинова съездни ёпатуриб, унинг барча қатнашчиларига ва уларнинг оила аъзоларига сиҳат-саломатлик, ҳаётда янгидан-янги муваффақиятлар тилади. (ЎзТАГ).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р.08272 ИНДЕКС 64695, 1614.